

Phaidon

St. 57α

[Ἐχεκράτης]: αύτός, ὡς Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ ἢ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἱκουσας; αύτός, ὡς Ἐχέκρατες. τί οὖν δῆ ἐστιν ἄττα εἴπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γάρ ἀν ἐγὼ ἀκούσαιμι. καὶ γὰρ οὕτε τῶν πολιτῶν Φλειασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν Ἀθηναζε, οὕτε τις ξένος ἀφίκεται χρόνου συχνοῦ [57b] ἐκεῖθεν ὅστις ἀν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἶός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δῆ ὅτι φάρμακον πιῶν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχεν φράζειν.

St. 58α

[Φαίδων]: ούδε τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε δν τρόπον ἐγένετο; ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἥγγειλέ τις, καὶ ἐθαυμάζομέν γε ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῷ ὕστερον φαίνεται ἀποθανών. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὡς Φαίδων; τύχη τις αὐτῷ, ὡς Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχεν γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμένη τοῦ πλοίου δε εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν. τοῦτο δὲ δῆ τί ἐστιν; τοῦτ' ἐστι τὸ πλοῖον, ὃς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ὡς Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δίς ἐπτὰ ἐκείνους ὠχετο [58b] ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι ηὔξαντο ὡς λέγεται τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον· ἦν δῆ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνους κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτεινύναι, πρὶν ἀν εἰς Δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίστε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, ὅταν τύχωσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς. [58c] ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας ἐπειδὰν ὁ Ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὡσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου. τί δὲ δῆ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὡς Φαίδων; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρί; ἢ οὐκ εἴων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων; οὐδαμῶς, [58d] ἀλλὰ παρῆσάν τινες, καὶ πολλοί γε. ταῦτα δῆ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὕσα. ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον. ἀλλὰ μήν, ὡς Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἐτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἀν δύνη ἀκριβέστατα διεξελθεῖν πάντα.

St. 59α

[Φαίδων]: καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια ἐπαθον παραγενόμενος. οὕτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσήει· εὐδαίμων γάρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὡς Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκείνον παρίστασθαι μηδ' εἰς Ἀΐδου ίόντα ἄνευ θείας μοίρας ίέναι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εὗ πράξειν εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος. διὰ δῆ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἔλεινὸν εἰσήει, ὡς εἰκὸς ἀν δόξειν εἶναι παρόντι πένθει, οὕτε αὐτὸν ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων ὡσπερ εἰώθεμεν — καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοι τινες ἥσαν — ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τι μοι πάθος παρῆν καὶ τις ἀήθης κρᾶσις ἀπό τε τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὄμοιος καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένω δῆτι αὐτίκα ἐκείνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, τοτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίστε δὲ δακρύοντες, εἰς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως Ἀπολλόδωρος — οἴσθα [59b] γάρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ. πῶς γὰρ οὕτως τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἴχεν, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι. ἔτυχον δέ, ὡς Φαίδων, τίνες παραγενόμενοι; οὐτός τε δῆ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἔτι Ἐρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινες τῶν ἐπιχωρίων. Πλάτων δὲ οἴμαι ἡσθένει. ξένοι δέ τινες παρῆσαν; ναί, [59c] Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδώνδης καὶ Μεγαρόθεν Εύκλειδης τε καὶ Τερψίων. τί

δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο; οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνη γάρ ἐλέγοντο εἶναι. ἄλλος δέ τις παρῆν; σχεδόν τι οἷμαι τούτους παραγενέσθαι. τί οὖν δή; τίνες φῆσαν οἱ λόγοι; ἐγώ σοι ἔξ αρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. ἀεὶ γάρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθεμεν φοιτᾶν καὶ ἔγω καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἔωθεν εἰς τὸ δικαστήριον ἐν ὧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γάρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου. περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε ἔως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἄλλήλων, ἀνεῳγετο γάρ οὐ πρώτη· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωαίτερον συνελέγημεν· τῇ γάρ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπειδὴ [59e] ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἐσπέρας, ἐπιθόμεθα ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἴη. παρηγγείλαμεν οὖν ἄλλήλοις ἡκειν ὡς πρωαίτατα εἰς τὸ εἰώθος. καὶ ἡκομεν καὶ ἡμῖν ἐξελθῶν ὁ θυρωρός, ὕσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἴπεν περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι ἔως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· λύουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἔνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτᾶ.

St. 60α

[Φαίδων]: οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἡκεν καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόντες οὖν κατελαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην — γιγνώσκεις γάρ — ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὡς οὖν εἴδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνηυφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἴπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι ὡς Σώκρατες, ὕστατον δὴ σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους. καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα, ὡς Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἰκαδε. καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βιωσάν τε [60b] καὶ κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψε τε τὸ σκέλος καὶ ἔξετριψε τῇ χειρί, καὶ τρίβων ἄμα, ὡς ἄτοπον, ἔφη, ὡς ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο ὃ καλοῦσιν οἱ ἀνθρωποι ἡδύ· ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τὸ ἄμα μὲν αὐτῷ μὴ ὅθειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δέ τις διώκῃ τὸ ἔτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι ἀεὶ λαμβάνειν καὶ τὸ ἔτερον, ὕσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς ἡμέρων δύ' [60c] ὄντε. καί μοι δοκεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ Αἴσωπος, μῆθον ἀν συνθεῖναι ὡς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνηῆψεν εἰς ταύτον αὐτοῖς τὰς κορυφάς, καὶ διὰ ταῦτα ὡς ἀν τὸ ἔτερον παραγένηται ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἔτερον. ὕσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεινόν, ἡκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ. ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβών, νὴ τὸν Δία, ὡς Σώκρατες, ἔφη, εὗ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ γάρ τοι τῶν ποιημάτων [60d] ὃν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἴσωπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον καὶ ἄλλοι τινές με ἡδη ἥροντο, ἀτὰρ καὶ Εὔηνος πρώην, ὅτι ποτὲ διανοηθεῖς, ἐπειδὴ δεῦρο ἥλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὔήνω ἀποκρίνασθαι ὅταν με αὐθίς ἐρωτᾷ — εὗ οἶδα γάρ ὅτι ἐρήσεται — εἰπὲ τί χρὴ λέγειν. λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῷ, ὡς Κέβης, τάληθῃ, ὅτι οὐκ ἔκείνω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι [60e] ἐποίησα ταῦτα — ἡδη γάρ ὡς οὐ ράδιον εἴη — ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος τί λέγοι, καὶ ἀφοσιούμενος εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γάρ δὴ ἄττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸν ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὅψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον, ὡς Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου.

St. 61α

[Φαίδων]: καὶ ἔγω ἐν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὅπερ ἐπραττον τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαι τε καὶ ἐπικελεύειν, ὕσπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον ὅπερ ἐπραττον τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὕσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοὶ δὲ τοῦτο πράττοντος. νῦν δ' ἐπειδὴ ἡ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἐօρτὴ διεκώλυε με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέστερον γάρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα [61b] ποιήματα καὶ πιθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα οὐ ἦν ἡ παρούσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐννοήσας ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλοι ποιητὴς εἶναι, ποιεῖν μύθους ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἡ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ οὖς προχείρους εἶχον μύθους καὶ ἡπιστάμην τοὺς Αἴσωπου, τούτων ἐποίησα οἵς

πρώτοις ἐνέτυχον. ταῦτα οὖν, ὡς Κέβης, Εὐήνω φράζε, καὶ ἔρρωσθαι καί, ἀν σωφρονῆ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. [61c] ἄπειμι δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι. καὶ ὁ Σιμμίας, οἷον παρακελεύῃ, ἔφη, τοῦτο, ὡς Σώκρατες, Εὐήνω. πολλὰ γὰρ ἡδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρὶ· σχεδὸν οὖν ἐξ ὅν ἐγὼ ἥσθημαι οὐδ' ὀπωστιοῦν σοι ἐκῶν εἶναι πείσεται. τί δέ; ἦ δ' ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὔηνος; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὔηνος καὶ πᾶς ὅτα ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. οὐ μέντοι Ἰσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι. καὶ ἄμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ [61d] σκέλη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἡδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. ἥρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης· πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἀν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἐπεσθαι; τί δέ, ὡς Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάω συγγεγονότες; οὐδέν γε σαφές, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἂ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκοῶς φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ Ἰσως καὶ [61e] μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἐκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ; κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὐ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτεινύναι, ὡς Σώκρατες; ἡδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νυνδὴ σὺ ἥρου, καὶ Φιλολάου ἥκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητάτο, ἡδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα.

St. 62a

[Φαίδων]: ἀλλὰ προθυμεῖσθαι χρή, ἔφη· τάχα γὰρ ἀν καὶ ἀκούσαις. Ἰσως μέντοι θαυμαστόν σοι φανεῖται εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἐστιν, καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὃσπερ καὶ τάλλα, ἐστιν ὅτε καὶ οἵ βέλτιον δὲ τεθυάναι ἡ ζῆν, οἵ δὲ βέλτιον τεθυάναι, θαυμαστὸν Ἰσως σοι φαίνεται εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ δσιον αὐτοὺς ἑαυτοὺς εῦ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὔεργέτην. καὶ ὁ Κέβης ἡρέμα ἐπιγελάσας, Ἰττω Ζεύς, ἔφη, τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπών. καὶ [62b] γὰρ ἄν δόξειν, ἔφη ὁ Σώκρατης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἄλλ' Ἰσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἔν τινι φρουρῷ ἐσμεν οἱ ἀνθρωποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ράδιος διιδεῖν· οὐ μέντοι ἄλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὡς Κέβης, εῦ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ήμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ήμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἡ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως; ἔμοιγε, φησὶν ὁ Κέβης. οὐκοῦν, [62c] ἦ δ' ὅς, καὶ σὺ ἄν τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτεινύοι, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸν τεθυάναι, χαλεπαίνοις ἄν αὐτῷ καί, εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῦ ἄν; πάνυ γ', ἔφη. Ἰσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτεινύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὃσπερ καὶ τὴν οὐν ήμῖν παροῦσαν. ἄλλ' εἰκός, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτο γε φαίνεται. ὁ μέντοι νυνδὴ ἐλεγεῖς, τὸ τοὺς φιλοσόφους ράδίως ἄν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, [62d] ἔοικεν τοῦτο, ὡς Σώκρατες, ἀτόπω, εἴπερ δὲ νυνδὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ήμῶν καὶ ήμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ἡ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἴπερ ἄριστοί εἰσιν τῶν ὅντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον· οὐ γάρ που αὐτός γε αὐτοῦ οἴεται ἀμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλεύθερος γενούμενος. ἄλλ' ἀνόητος μὲν ἀνθρωπος τάχ' ἄν οἰηθεί ταῦτα, φευκτέον εἶναι [62e] ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἄν λογίζοιτο ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν ἄλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἄν φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῖ που ἄν ἀεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. καίτοι οὕτως, ὡς Σώκρατες, τούναντίον εἶναι εἰκὸς ἡ δὲ νυνδὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δὲ ἄφρονας χαίρειν.

St. 63a

[Φαίδων]: ἀκούσας οὖν ὁ Σώκρατης ἡσθῆναι τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ κέβητος πραγματείᾳ, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ήμᾶς, ἀεὶ τοι, ἔφη, ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾶ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι ὅτι ἄν τις εἴπη. καὶ ὁ Σιμμίας, ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἄν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ράδιώς ἀπαλλάττοιτο αὐτῶν; καί μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ράδιώς φέρεις καὶ ήμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς ὄμολογεῖς, θεούς. δίκαια, [63b]

έφη, λέγετε· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. φέρε δῆ, ἢ δ' ὅς, πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι ἡ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὁ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ὥμην ἤξειν πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἡδίκουν ἀν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ. νῦν δὲ εῦ ἵστε ὅτι παρ' ἄνδρας [63c] τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς — καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀν πάνυ δισχυρισαίμην — ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθοὺς ἤξειν, εῦ ἵστε ὅτι εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων δισχυρισαίμην ἀν καὶ τοῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα οὐχ ὄμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὔελπις εἰμι εἶναι τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἡ τοῖς κακοῖς. τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὁ Σώκρατες; αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ κανὸν ἡμῖν μεταδοίης; κοινὸν [63d] γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἄμα σοι ἡ ἀπολογία ἔσται, ἐὰν ἀπέρ λέγεις ἡμᾶς πείσης. ἀλλὰ πειράσομαι, ἔφη. πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα τί ἐστιν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν. τί δέ, ὁ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε ἡ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιούτον προσφέρειν τῷ [63e] φαρμάκῳ· εἰ δὲ μῆ, ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δίς καὶ τρίς πίνειν τούς τι τοιούτον ποιοῦντας. καὶ ὁ Σωκράτης, ἔα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἐσυτοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δίς δώσων, ἐὰν δὲ δέῃ, καὶ τρίς. ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ἡδη, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλά μοι πάλαι πράγματα παρέχει. ἔα αὐτόν, ἔφη.

St. 64a

[Φαίδων]: ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἡδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὡς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνήρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλων ἀποθανεῖσθαι καὶ εὔελπις εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἰσεσθαι ἀγαθὰ ἐπειδὰν τελευτήσῃ. πῶς ἀν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὁ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι. κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὁρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας λεληθέναι τοὺς ἄλλους ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἡ ἀποθυήσκειν τε καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δήπου ἀν εἴη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἡ τοῦτο, ἡκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι προυθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον. καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας, νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὁ Σώκρατες, [64b] οὐ πάνυ γέ με νυνδὴ γελασείοντα ἐποίησας γελάσαι. οἶμαι γὰρ ἀν τοὺς πολλοὺς αὐτὸς τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν εῦ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας — καὶ συμφάναι ἀν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ — ὅτι τῷ ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι, καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν ὅτι ἄξιοι εἰσιν τοῦτο πάσχειν. καὶ ἀληθῆ γ' ἀν λέγοιεν, ὁ Σιμμία, πλήν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι. λέληθεν γὰρ αὐτοὺς ἡ τε θανατῶσι καὶ ἡ ἄξιοι εἰσιν θανάτου καὶ οἷον θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. εἴπωμεν [64c] γάρ, ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις· ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι; πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβών ὁ Σιμμίας. ἄρα μὴ ἄλλο τι ἡ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸς καθ' αὐτὸς τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγῆσαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἶναι; ἄρα μὴ ἄλλο τι ἡ ὁ θάνατος ἡ τοῦτο; οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη. σκέψαι δῆ, ὡγαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ συνδοκῇ ἀπέρ ἔμοι· ἐκ [64d] γὰρ τούτων μᾶλλον οἶμαι ἡμᾶς εἰσεσθαι περὶ ὧν σκοποῦμεν. φαίνεται σοι φιλοσόφου ἄνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἵον σιτίων τε καὶ ποτῶν; ἡκιστα, ὁ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας. τί δὲ τὰς τῶν ἀφροδισίων; οὐδαμῶς. τί δὲ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας; δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι ὁ τοιοῦτος; οἵον ἴματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἡ ἀτιμάζειν, καθ' [64e] ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος. οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, ἡ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι; ἔμοιγε.

St. 65a

[Φαίδων]: ἄρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὃ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; φαίνεται. καὶ δοκεῖ

γέ που, ὡς Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὡς μηδὲν ἥδυ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν αἱ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν. πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις. τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν; πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἡ οὕτως, ἐάν τις αὐτὸν ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν [65b] συμπαραλαμβάνῃ; οἶνον τὸ τοιόνδε λέγω· ἅρα ἔχει ἀληθείαν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις, ἡ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν, ὅτι οὕτ' ἀκούομεν ἀκριβὲς οὐδὲν οὕτε ὄρωμεν; καίτοι εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσιν μηδὲ σαφεῖς, σχολῆ αἱ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλότεραί εἰσιν. ἡ σοὶ οὐ δοκοῦσιν; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. πότε οὖν, ἡ δ' ὅς, ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἄπτεται; ὅταν μὲν γάρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον ὅτι τότε ἔξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ. ἀληθῆ [65c] λέγεις. ἅρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι εἴπερ που ἄλλοθι κατάδηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὅντων; ναί. λογίζεται δέ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτὴν τούτων μηδὲν παραλυπῇ, μήτε ἀκοὴ μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδῶν μηδέ τις ἡδονή, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνηται ἐῶσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἀπτομένη ὄρέγηται τοῦ ὅντος. ἔστι ταῦτα. οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει [65d] τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνεσθαι; φαίνεται. τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὡς Σιμμία; φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτὸν ἡ οὐδέν; φαμὲν μέντοι υὴ Δία. καὶ αὖ καλόν γέ τι καὶ ἀγαθόν; πῶς δ' οὕτω; ἡδη οὖν πώποτέ τι τῶν τοιούτων τοῖς ὄφθαλμοῖς εἴδες; οὐδαμῶς, ἡ δ' ὅς. ἀλλ' ἄλλη τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἵον μεγέθους πέρι, ὑγιείας, ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάντων τῆς οὐσίας ὃ τυγχάνει [65e] ἔκαστον ὅν· ἅρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἡ ὕδε ἔχει· δος ἀν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρασκευάσηται αὐτὸν ἔκαστον διανοηθῆναι περὶ οὐ σκοπεῖ, οὗτος ἀν ἐγγύτατα ἵοι τοῦ γνῶναι ἔκαστον; πάνυ μὲν οὖν.

St. 66a

[Φαίδων]: ἅρ' οὖν ἔκεινος ἀν τοῦτο ποιήσειεν καθαρώτατα ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἵοι ἐφ' ἔκαστον, μήτε τιν' ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι μήτε τινὰ ἄλλην αἰσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸν καθ' αὐτὸν εἰλικρινὲς ἔκαστον ἐπιχειροῦ θηρεύειν τῶν ὅντων, ἀπαλλαγεὶς ὅτι μάλιστα ὄφθαλμῶν τε καὶ ὥτων καὶ ὡς ἔπος εἴπειν σύμπαντος τοῦ σώματος, ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀληθείαν τε καὶ φρόνησιν ὅταν κοινωνῇ; ἅρ' οὐχ οὗτός ἔστιν, ὡς Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὁ τευχόμενος τοῦ ὅντος; ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν [66b] ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἄλλήλους τοιαῦτα ἄττα λέγειν, ὅτι κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπός τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, ὅτι, ἔως ἀν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυμένη ἡ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοιούτου κακοῦ, οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς οὐ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γάρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· [66c] ἔτι δέ, ἀν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὅντος θήραν. ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίμπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὅντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονήσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γάρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἡ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γάρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα [66d] κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπίπτον θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τάληθές. ἀλλὰ τῷ ὅντι ἡμῖν δέδεικται ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον [66e] αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται οὖ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φαμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὴν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσιν δὲ οὕτω. εἰ γάρ μὴ οἴον τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερον, ἡ οὐδαμοῦ ἔστιν κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἡ

St. 67α

[Φαίδων]: γάρ αύτὴ καθ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὗ. καὶ ἐν ᾧ ἀν ζῶμεν, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτῳ ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὄμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλῶμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἔως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκὸς μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν [67b] πᾶν τὸ εἰλικρινές, τοῦτο δ' ἔστιν ἵσως τὸ ἀληθές· μὴ καθαρῷ γάρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ. τοιαῦτα οἶμαι, ὡς Σιμμία, ἀναγκαῖον εἴναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὄρθως φιλομαθεῖς. ἢ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως; παντός γε μᾶλλον, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ὡς ἔταιρε, πολλὴ ἐλπὶς ἀφικομένῳ οἷς ἔγω πορεύομαι, ἐκεῖ ἰκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο οὐ ἔνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν, ὥστε ἢ γε ἀποδημίᾳ [67c] ἡ νῦν μοι προστεταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλω ἀνδρὶ δὲ ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρένην. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. κάθαρσις δὲ εἴναι ἄρα οὐ τοῦτο συμβαίνει, ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἔθίσαι αὐτὴν καθ' αὐτὴν πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα [67d] μόνην καθ' αὐτὴν, ἐκλυομένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. οὐκοῦν τοῦτο γε θάνατος ὄνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; παντάπασί γε, ἢ δ' ὅς. λύειν δέ γε αὐτὴν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι οἱ φιλόσοφοῦντες ὄρθως, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτο ἔστιν τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος· ἡ οὐ; φαίνεται. οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον, γελοῖον ἀν εἴη ἄνδρα παρασκευάζονθ' [67e] ἔαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὅτι ἐγγυτάτῳ ὅντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν, κάπειθ' ἥκοντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν; γελοῖον· πῶς δ' οὐ; τῷ ὅντι ἄρα, ἔφη, ὡς Σιμμία, οἱ ὄρθως φιλόσοφοῦντες ἀποθυήσκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει.

St. 68α

[Φαίδων]: εἰ γάρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φιβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖεν, οὐ πολλὴ ἀν ἀλογίᾳ εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε Ἱοιεν, οἱ ἀφικομένοις ἐλπίς ἔστιν οὐ διὰ βίου ἥρων τυχεῖν — ἥρων δὲ φρονήσεως — ὡς τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλλάχθαι συνόντος αὐτοῖς; ἢ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ ὑέων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἐκόντες ἥθελησαν εἰς Ἀιδου μετελθεῖν, ὑπὸ ταῦτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαι τε ἐκεῖ ὡν ἐπεθύμουν καὶ συνέσεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὅντι ἔρων, καὶ λαβὼν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως [68b] λόγου ἢ ἐν Ἀιδου, ἀγανακτήσει τε ἀποθυήσκων καὶ οὐχ ἄσμενος εἰσιν αὐτόσε; οἵεσθαι γε χρή, ἐὰν τῷ ὅντι γε ἢ, ὡς ἔταιρε, φιλόσοφος· σφόδρα γάρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῷς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἢ ἐκεῖ. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ ἀν ἀλογίᾳ εἴη εἰ φιβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος; πολλὴ μέντοι οὐτε Δία, ἢ δ' ὅς. οὐκοῦν ἰκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀνδρός, δὸν ἀν Ἰδης ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν [68c] φιλόσοφος ἀλλά τις φιλοσώματος; ὁ αὐτὸς δέ που οὕτος τυγχάνει ὡν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, ἥτοι τὰ ἔτερα τούτων ἢ ἀμφότερα. πάνυ, ἔφη, ἔχει οὕτως ὡς λέγεις. ἄρ' οὖν, ἔφη, ὡς Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὄνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει; πάντως δήπου, ἔφη. οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἦν καὶ οἱ πολλοὶ ὄνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι ἀλλ' ὄλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει, τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὄλιγωροῦσίν τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν; ἀνάγκη, ἔφη. εἰ γάρ ἥθελεις, ἢ δ' ὅς, ἐννοησαι τὴν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἴναι ἀτοπος. πῶς δή, ὡς Σώκρατες; οἴσθα, ἢ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἥγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν; καὶ μάλ', ἔφη. οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν; ἔστι ταῦτα. τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοι εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι·

καίτοι ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι. πάνυ [68e] μὲν οὖν. τί δὲ οἱ κόσμοι αὐτῶν; οὐ ταύτον τοῦτο πεπόνθασιν· ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσιν; καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἔκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι.

St. 69α

[Φαίδων]: καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι, ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ὡς νυνδὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι. ἔοικε γάρ. ὡς μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἡ ὁρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἄλλαγή, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ μείζω πρὸς ἐλάττῳ ὥσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἡ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὁρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ πάντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, φρόνησις, καὶ [69b] τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἡ καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ συλλήβδην ἀληθῆς ἀρετῆς, μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἄλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἡ τοιαύτῃ ἀρετῇ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδῶδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὔδ' ἀληθὲς ἔχῃ, τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ἡ κάθαρσίς [69c] τις τῶν τοιούτων πάντων καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία, καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἡ. καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὔτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοί τινες εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι ὅτι δὲς ἀν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἀιδου ἀφίκηται ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶν γὰρ δῆ, ὡς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, ναρθηκοφόροι μὲν [69d] πολλοί, βάκχοι δέ τε παῦροι· οὔτοι δ' εἰσὶν κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἡ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὁρθῶς. ὃν δὴ καὶ ἔγὼ κατά γε τὸ δυνατὸν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προουθυμήθην γενέσθαι· εἰ δ' ὁρθῶς προουθυμήθην καί τι ἡγύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἀν θεὸς ἐθέλη, ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ταῦτ' οὖν ἔγω, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ' ἀγανακτῶ, ἡγούμενος κάκει οὐδὲν ἥττον ἡ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἐταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός είμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἡ τοῖς Αθηναίων δικασταῖς, εὖ ἀν ἔχοι.

St. 70α

[Φαίδων]: εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα, ὑπολαβὼν ὁ Κέβης ἔφη· ὡς Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις μῆ, ἐπειδὴν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ἡ, ἀλλ' ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύηται ἡ ἀν ὁ ἀνθρωπος ἀποθνήσκῃ, εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος, καὶ ἐκβαίνουσα ὥσπερ πνεῦμα ἡ καπνὸς διασκεδασθεῖσα οἰχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἡ. ἐπει, εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὃν σὺ νυνδὴ διηλθες, πολλὴ ἀν εἴη ἐλπὶς καὶ καλή, ὡς Σώκρατες, [70b] ὡς ἀληθῆ ἐστιν ἂ σὺ λέγεις· ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἵσως οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς ἔστι τε ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καί τινα δύναμιν ἔχει καὶ φρόνησιν. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὡς Κέβης· ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἡ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μῆ; ἔγὼ γοῦν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἀν ἀκούσαιμι ἡντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν. οὕκουν γ' ἀν οἵμαι, ἡ δ' δὲς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὔδ' εἰ κωμῳδοποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι. εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι. σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῇδε πῃ, εἴτ' ἄρα ἐν Ἀιδου εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων εἴτε καὶ οὕ. παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ, καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων· καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἡ εἴεν ἀν [70d] αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἄν που πάλιν ἔγίγνοντο μὴ οὖσαι, καὶ τοῦτο ίκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ τῷ ὄντι φανερὸν γίγνοιτο ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γίγνονται οἱ ζῶντες ἡ ἐκ τῶν τεθνεώτων· εἰ δὲ μὴ

ἔστι τοῦτο, ἄλλου ἀν του δέοι λόγου. πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἥ δ' ὅς, σκόπει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾶσιν μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ συλλήβδην ὅσαπερ ἔχει γένεσιν περὶ πάντων ἴδωμεν [70e] ἀρ' οὐτωσὶ γίγνεται πάντα, οὐκ ἄλλοθεν ἡ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὃν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῷ αἰσχρῷ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκω, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο οὖν σκεψώμεθα, ἀρα ἀναγκαῖον ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸς γίγνεσθαι ἡ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου. οἷον ὅταν μεῖζον τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἔξι ἐλάττονος ὅντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; ναί.

St. 71a

[Φαίδων]: οὐκοῦν κὰν ἐλαττον γίγνηται, ἔκ μείζονος ὅντος πρότερον ἐλαττον γενήσεται; ἔστιν οὕτω, ἔφη. καὶ μὴν ἔξι ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θάττον; πάνυ γε. τί δέ; ἀν τι χείρον γίγνηται, οὐκ ἔξι ἀμείνονος, καὶ ἀν δικαιότερον, ἔξι ἀδικωτέρον; πῶς γὰρ οὗ; ίκανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίγνεται, ἔξι ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα; πάνυ γε. τί δ' αὐτός; ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὅντοιν δύο γενέσεις, ἀπὸ [71b] μὲν τοῦ ἐτέρου ἐπὶ τὸ ἐτέρον, ἀπὸ δ' αὐτοῦ ἐτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἐτέρον· μείζονος μὲν πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὔξησις καὶ φθίσις, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὔξανεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν; ναί, ἔφη. οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κὰν εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὄνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαι τε αὐτὰ ἔξι ἄλλήλων γένεσίν τε εἴναι ἑκατέρου εἰς ἄλληλα; πάνυ μὲν οὖν, ἥ δ' ὅς. τί [71c] οὖν; ἔφη, τῷ ζῆν ἔστι τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τί; τὸ τεθνάναι, ἔφη. οὐκοῦν ἔξι ἄλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἶπερ ἐναντία ἔστιν, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὅντοιν; πῶς γὰρ οὗ; τὴν μὲν τοίνυν ἐτέραν συζυγίαν ὡν νυνδὴ ἔλεγον ἐγὼ σοι, ἔφη, ἔρω, ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἐτέραν. λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐγρηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίγνεσθαι καὶ ἐκ [71d] τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδαρθάνειν εἴναι, τὴν δὲ ἀνεγείρεσθαι. ίκανῶς σοι, ἔφη, ἥ οὗ; πάνυ μὲν οὖν. λέγε δή μοι καὶ σύ, ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φῆς τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἴναι; ἔγωγε. γίγνεσθαι δὲ ἔξι ἄλλήλων; ναί. ἔξι οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον; τὸ τεθνηκός, ἔφη. τί δέ, ἥ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος; ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν ὅτι τὸ ζῶν. ἐκ τῶν τεθνεῶτων ἄρα, ὡ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται; φαίνεται, ἔφη. εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Ἀιδου. ἕοικεν. οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἡ γ' ἐτέρα σαφῆς οὕσα τυγχάνει; τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφὲς δῆποι, ἥ οὗ; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. πῶς οὖν, ἥ δ' ὅς, ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτη χωλὴ ἔσται ἡ φύσις; ἥ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν; πάντως που, ἔφη. τίνα ταύτην; τὸ ἀναβιώσκεσθαι.

St. 72a

[Φαίδων]: οὐκοῦν, ἥ δ' ὅς, εἶπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεῶτων ἀν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας αὕτη, τὸ ἀναβιώσκεσθαι; πάνυ γε. ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεῶτων γεγονέναι οὐδὲν ἥττον ἡ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζῶντων, τούτου δὲ ὅντος ίκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἴναι ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεῶτων ψυχὰς εἴναι που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι. δοκεῖ μοι, ἔφη, ὡ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν. ίδε τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὡ Κέβης, ὅτι οὐδὲ ἀδίκως ὡμολογήκαμεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ ἀεὶ ἀνταποδιδοίη τὰ ἐτέρα [72b] τοῖς ἐτέροις γιγνόμενα, ὥσπερεὶ κύκλῳ περιιόντα, ἀλλ' εὐθεῖά τις εἴη ἡ γένεσις ἐκ τοῦ ἐτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἐτέρον μηδὲ καμπήν ποιοῖτο, οἰσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸς σχῆμα ἀν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸς πάθος ἀν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα; πῶς λέγεις; ἔφη. οὐδὲν χαλεπόν, ἥ δ' ὅς, ἐννοησαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δὲ ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδοίη γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἰσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντα ἀν [72c] λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειν καὶ οὐδαμοῦ ἀν φαίνοιτο διὰ τὸ καὶ τάλλα πάντα ταύτον ἐκείνω πεπονθέναι, καθεύδειν. κὰν εὶ συγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἀν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη, ὁμοῦ

πάντα χρήματα. ὡσαύτως δέ, ὡς φίλε Κέβης, καὶ εἰ ἀποθυήσκοι μὲν πάντα ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχῆματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο, ἄρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι [72d] καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θυήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν. ἔστιν γάρ, ἔφη, ὡς Κέβης, ὡς ἔμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκέτι ἔξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεῶτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεῶτων ψυχὰς εἶναι [72e] καὶ ταῖς μὲν γε ἀγαθαῖς ἀμεινον εἶναι, ταῖς δὲ κακαῖς κάκιον. καὶ μήν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὡς Σώκρατες, εἰ ἀληθῆς ἔστιν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκέτι οὐδὲν τι ἡ ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἢ νῦν ἀναμιμησκόμεθα.

St. 73α

[Φαίδων]: τοῦτο δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὶν ἐν τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτη ἀθάνατον ἡ ψυχὴ τι ἔοικεν εἶναι. ἀλλά, ὡς Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών, ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι. ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώμενοι οἱ ἀνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσιν πάντα ἡ ἔχει — καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὄρθδος λόγος, οὐκ ἀν οἷοί τ' ἡσαν τοῦτο ποιῆσαι — ἔπειτα ἐάν [73b] τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. εἰ δὲ μὴ ταύτη γε, ἔφη, πείθη, ὡς Σιμμία, ὁ Σωκράτης, σκέψαι ἀν τῇδε πή σοι σκοπουμένῳ συνδόξῃ. ἀπιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἔστιν; ἀπιστῶ μὲν σοι ἔγωγε, ἡ δ' ὃς ὁ Σιμμίας, οὗ, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἔφη, δέομαι παθεῖν περὶ οὐδὲν λόγος, ἀνάμνησθῆναι. καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν ἡδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μεντάν ἡττον ἀκούοιμι νῦν πῆ σὺ ἐπεχείρησας λέγειν. τῇδ' [73c] ἔγωγε, ἡ δ' ὅς. ὁμολογοῦμεν γὰρ δήπου, εἴ τις τι ἀνάμνησθεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι. πάνυ γ', ἔφη. ἄρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δὲ τίνα τρόπον; τόνδε. ἐάν τις τι ἔτερον ἡ ἴδων ἡ ἀκούσας ἡ τινα ἄλλην αἰσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῶ, ἀλλὰ καὶ ἔτερον ἐννοήσῃ οὐ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἄλλ' ἄλλῃ, ἄρα οὐχὶ τοῦτο δικαίως λέγομεν ὅτι ἀνεμνήσθη, οὐ τὴν ἐννοιαν ἔλαβεν; πῶς λέγεις; οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλῃ που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας. πῶς γὰρ οὐ; οὐκοῦν οἰσθα ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσιν λύραν ἡ ἴματιον ἡ ἄλλο τι οἵ τα παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδὸς οὐδὲν ἡ λύρα; τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις· ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἴδων πολλάκις κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτ' ἀν εἴη. μυρία μέντοι νὴ Δία, ἔφη ὁ Σιμμίας. οὐκοῦν, [73e] ἡ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον ἀνάμνησίς τις ἔστι; μάλιστα μέντοι ὅταν τις τοῦτο πάθη περὶ ἐκεῖνα ἢ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἡδη ἐπελέληστο; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τί δέ; ἡ δ' ὅς· ἔστιν ἵππον γεγραμμένον ιδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀνάμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ιδόντα γεγραμμένον κέβητος ἀνάμνησθῆναι; πάνυ γε.

St. 74α

[Φαίδων]: οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ιδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀνάμνησθῆναι; ἔστι μέντοι, ἔφη. ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων; συμβαίνει. ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμησκηταί τίς τι, ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου οὐ ἀνεμνήσθη; ἀνάγκη, ἔφη. σκόπει δῆ, ἡ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. φαμέν πού τι εἶναι ἵσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλῳ οὐδὲ λίθον λίθῳ οὐδὲ· ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἔτερόν τι, αὐτὸ τὸ ἵσον· φῶμέν τι εἶναι ἡ μηδέν; φῶμεν [74b] μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε. ἡ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ δ ἐστιν; πάνυ γε, ἡ δ' ὅς. πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἄρ' οὐκ ἐξ ὧν νυνδὴ ἐλέγομεν, ἡ ξύλα ἡ λίθους ἡ ἄλλα ἄττα ιδόντες ἵσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν, ἔτερον δὲν τούτων; ἡ οὐχ ἔτερόν σοι φαίνεται; σκόπει δὲ καὶ τῇδε.

ἀρ' οὐ λίθοι μὲν ἵσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταῦτα ὄντα τῷ μὲν ἵσα φαίνεται, τῷ δ' οὔ; πάνυ μὲν οὖν. τί [74c] δέ; αὐτὰ τὰ ἵσα ἔστιν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη, ἢ ἡ ἰσότης ἀνισότης; οὐδεπώποτε γε, ὡς Σώκρατες. οὐ ταῦτὸν ἄρα ἔστιν, ἢ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἵσα καὶ αὐτὸ τὸ ἵσον. οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὡς Σώκρατες. ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἵσων, ἐτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἵσου, δῆμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννυνόηκάς τε καὶ εἰληφας; ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. οὐκοῦν ἡ ὁμοίου ὄντος τούτοις ἡ ἀνομοίου; πάνυ γε. διαφέρει δέ γε, ἢ δ' ὅς, οὐδέν· ἔως ἂν ἄλλο ίδων ἀπὸ ταῦτης [74d] τῆς ὅψεως ἄλλο ἐννοήσῃς, εἴτε ὅμοιον εἴτε ἀνόμοιον, ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονέναι. πάνυ μὲν οὖν. τί δέ; ἢ δ' ὅς· ἡ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νυνδὴ ἐλέγομεν τοῖς ἵσοις; ἄρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἵσα εἶναι ὥσπερ αὐτὸ τὸ δὲ ἔστιν, ἡ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ ἵσον, ἡ οὐδέν; καὶ πολὺ γε, ἔφη, ἐνδεῖ. οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ίδων ἐννοήσῃ ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο δὲ νῦν ἐγὼ ὄρω εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον εἶναι ἵσον οἷον ἐκείνο, ἀλλ' ἔστιν φαυλότερον, ἀναγκαῖον που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα ἐκείνο ὡς φησιν αὐτὸ προσεοικέναι μέν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν; ἀνάγκη. τί οὖν; τὸ τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς ἡ οὐ περὶ τε τὰ ἵσα καὶ αὐτὸ τὸ ἵσον; παντάπασί γε.

St. 75a

[Φαίδων]: ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ ἵσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου ὅτε τὸ πρώτον ίδόντες τὰ ἵσα ἐνενοήσαμεν ὅτι ὄρεγεται μὲν πάντα ταῦτα εἶναι οἷον τὸ ἵσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστέρως. ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι ἄλλ' ἡ ἐκ τοῦ ίδειν ἡ ἄψασθαι ἡ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταῦτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέγω. ταῦτὸν γὰρ ἔστιν, ὡς Σώκρατες, πρός γε δὲ βούλεται δηλῶσαι δὲ λόγος. ἀλλὰ μὲν δὴ ἔκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι ὅτι πάντα [75b] τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε ὄρεγεται τοῦ δὲ ἔστιν ἵσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεέστερά ἔστιν· ἡ πῶς λέγομεν; οὕτως. πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὄρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ τὰλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἵσου ὅτι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἵσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτ' εἶναι οἷον ἐκείνο, ἔστιν δὲ αὐτοῦ φαυλότερα. ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, ὡς Σώκρατες. οὐκοῦν γενόμενοι εὔθὺς ἑωρῶμεν τε καὶ ἡκούμενοι καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις εἴχομεν; πάνυ γε. ἔδει [75c] δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἵσου ἐπιστήμην εἰληφέναι; ναί. πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὡς ἕοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι. ἕοικεν. οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἡπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθὺς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἵσον καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον ἀλλὰ καὶ σύμπαντα τὰ τοιαῦτα; οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἵσου νῦν δὲ λόγος ἡμῖν μᾶλλον τι ἡ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ [75d] καὶ δικαίου καὶ ὄσίου καί, διπερ λέγω, περὶ ἀπάντων οἷς ἐπισφραγίζομεθα τὸ αὐτὸ δὲ ἔστι καὶ ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμενοι. ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι. ἔστι ταῦτα. καὶ εἰ μέν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα, εἰδότας αἱρετούσης γίγνεσθαι καὶ ἀεὶ διὰ βίου εἰδέναι· τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ' ἔστιν, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλεκέναι· ἡ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ὡς Σιμμία, ἐπιστήμης ἀποβολήν; πάντως δῆπου, ἔφη, ὡς Σώκρατες. εἰ δέ γε οἵμαι λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ αὐτὰ ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας ἃς ποτε καὶ πρὶν εἴχομεν, ἀρ' οὐχ δὲ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἀναλαμβάνειν εἴη; τοῦτο δέ που ἀναμιμήσκεσθαι λέγοντες ὥσπερ ἔτι παρόντες ἀναλαμβάνειν εἴη;

St. 76a

[Φαίδων]: δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι ἡ ίδόντα ἡ ἀκούσαντα ἡ τινα ἄλλην αἰσθησιν λαβόντα ἔτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι δὲ ἐπελέληστο, ὡς τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον δὸν ἡ ὡς ὅμοιον· ὥστε, διπερ λέγω, δυοῖν θάτερα, ἦτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἡ ὕστερον, οὓς φαμεν μανθάνειν, οὐδέν ἀλλ' ἡ ἀναμιμήσκονται οὗτοι, καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἀναμνήσκεται εἴη. καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὡς Σώκρατες. πότερον οὖν αἱρῆ, ὡς Σιμμία; ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγονέναι, [76b] ἡ ἀναμιμήσκεσθαι ὕστερον ὡς πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἡμεν; οὐκ ἔχω, ὡς Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἐλέσθαι. τί δέ; τόδε ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ

πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὃν ἐπίσταται ἔχοι ἂν δοῦναι λόγον ἡ οὗ; πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὡς Σώκρατες. ἢ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων ὃν νυνδὴ ἐλέγομεν; βουλοίμην μεντᾶν, ἔφη ὁ Σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι μὴ αὔριον τηνικάδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἶός τε τοῦτο ποιῆσαι. οὐκ [76c] ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί γε, ἔφη, ὡς Σιμμία, πάντες αὐτά; οὐδαμῶς. ἀναμιμνήσκονται ἄρα ἡ ποτε ἔμαθον; ἀνάγκη. πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἀνθρώποι γεγόναμεν. οὐ δῆτα. πρότερον ἄρα. ναί. ἥσαν ἄρα, ὡς Σιμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἴναι ἐν ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς σωμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον. εἰ μὴ ἄρα ἄμα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὡς Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος. εἶεν, [76d] ὡς ἑταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποιώ ἄλλω χρόνῳ; — οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὡμολογήσαμεν — ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν ἐν ὥπερ καὶ λαμβάνομεν; ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον; οὐδαμῶς, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών. ἄρ' οὗν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὡς Σιμμία; εἰ μὲν ἔστιν ἡ θρυλοῦμεν ἀεί, καλόν τέ τι καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχουσαν [76e] πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἴναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἀν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἄρ' οὕτως ἔχει, καὶ ἵση ἀνάγκη ταῦτά τε εἴναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε;

St. 77a

[Φαίδων]: ὑπερψυῶς, ὡς Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἴναι, καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος εἰς τὸ ὄμοίως εἴναι τήν τε ψυχὴν ἡμῶν πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς καὶ τὴν οὐσίαν ἡν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὃν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ' εἴναι ὡς οἶόν τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τὰλλα πάντα ἡ σὺ νυνδὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε δοκεῖ ἱκανῶς ἀποδέεικται. τί δὲ δὴ Κέβητι; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν. ἱκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἴμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἔστιν πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' οἴμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς [77b] ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· εἰ μέντοι καὶ ἐπειδὸν ἀποθάνωμεν ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἀποδεῖχθαι, ἀλλ' ἔτι ἐνέστηκεν ὃ νυνδὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἄμα ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάνυνται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἴναι τοῦτο τέλος ἢ. τί γὰρ κωλύει γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ συνίστασθαι ἄλλοθέν ποθεν καὶ εἴναι πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὸν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι; [77c] εὖ λέγεις, ἔφη, ὡς Σιμμία, ὁ Κέβης. φαίνεται γὰρ ὥσπερ ἡμισυ ἀποδεῖχθαι οὐ δεῖ, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή, δεῖ δὲ προσαποδεῖξαι ὅτι καὶ ἐπειδὸν ἀποθάνωμεν οὐδὲν ἥττον ἔσται ἡ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔξειν. ἀποδέεικται μέν, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν, εἰ ὑθέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταύτον καὶ δὸν πρὸ τούτου ὡμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθυεώτος. εἰ γὰρ ἔστιν μὲν [77d] ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη δὲ αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ιούσῃ τε καὶ γιγνομένη μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθυνάντος γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτῇν καὶ ἐπειδὸν ἀποθάνῃ εἴναι, ἐπειδή γε δεῖ αὐθίς αὐτῇν γίγνεσθαι; ἀποδέεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγετε καὶ νῦν. δῆμας δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἀν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον, καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτῇν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾷ καὶ [77e] διασκεδάνυνται, ἄλλως τε καὶ ὅταν τύχῃ τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων. καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας, ὡς δεδιότων, ἔφη, ὡς Σώκρατες, πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἵσως εἴνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται. τοῦτον οὖν πειρῶ μεταπείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια. ἀλλὰ χρή, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας ἔως ἀν ἔξεπάσητε.

St. 78a

[Φαίδων]: πόθεν οὖν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἐπωδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις; πολλὴ μὲν ἡ Ἐλλάς, ἔφη, ὡς Κέβης, ἐν ᾧ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ

τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπιώδον, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ώς οὐκ ἔστιν εἰς ὅτι ἀν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. Ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἄλληλων· ἵσως γὰρ ἀν οὐδὲ ῥαδίως εὔροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν δῆ, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν [78b] ἐπανέλθωμεν, εἴς σοι ἡδομένω ἔστιν. ἀλλὰ μὴν ἡδομένω γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει; καλῶς, ἔφη, λέγεις. ούκοῦν τοιόνδε τι, ή δ' ὃς ὁ Σωκράτης, δεῖ ήμᾶς ἀνερέσθαι ἐσυτούς, τῷ ποίᾳ τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι μὴ πάθη αὐτό, καὶ τῷ ποίᾳ τινὶ οὐ· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι πότερον ἡ ψυχὴ ἔστιν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἡ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς; ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ἀρ' [78c] οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ συνθέτῳ ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτη ἥπερ συνετέθη· εἰ δέ τι τυγχάνει ὃν ἀσύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ; δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης. ούκοῦν ἄπερ ἀεὶ κατὰ ταύτα καὶ ὠσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκός εἶναι τὰ ἀσύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταύτα, ταῦτα δὲ σύνθετα; ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. ἴωμεν δῆ, ἔφη, ἐπὶ ταύτα ἐφ' ἄπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. [78d] αὐτὴ ἡ οὐσία ἡς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὠσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ ταύτα ἡ ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἵσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἔκαστον δὲ ἔστιν, τὸ ὄν, μὴ ποτε μεταβολὴν καὶ ἡντινοῦν ἐνδέχεται; ἡ ἀεὶ αὐτῶν ἔκαστον δὲ ἔστι, μονοειδὲς ὃν αὐτὸ καθ' αὐτό, ὠσαύτως κατὰ ταύτα ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄλλοιώσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται; ὠσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταύτα ἔχειν, ὡς Σώκρατες. τί δὲ τῶν πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἡ ἱππων ἡ ἴματίων [78e] ἡ ἄλλων ὠντινωνοῦν τοιούτων, ἡ ἵσων ἡ καλῶν ἡ πάντων τῶν ἐκείνοις ὄμωνύμων; ἄρα κατὰ ταύτα ἔχει, ἡ πᾶν τούναντίον ἐκείνοις οὕτε αὐτὰ αὐτοῖς οὕτε ἄλλήλοις οὐδέποτε ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδαμῶς κατὰ ταύτα; οὕτως αὖ, ἔφη ὁ Κέβης, ταῦτα· οὐδέποτε ὠσαύτως ἔχει.

St. 79a

[Φαίδων]: ούκοῦν τούτων μὲν κἄν ἄψαιο κἄν τινις κἄλαις αἰσθήσεσιν αἴσθοιο, τῶν δὲ κατὰ ταύτα ἔχόντων οὐκ ἔστιν ὅτω ποτ' ἀν ἄλλω ἐπιλάβοιο ἡ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀιδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὄρατά; παντάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εἰδῆ τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ ἀιδές; Θῶμεν, ἔφη. καὶ τὸ μὲν ἀιδές ἀεὶ κατὰ ταύτα ἔχον, τὸ δὲ ὄρατὸν μηδέποτε κατὰ ταύτα; καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν. φέρε [79b] δῆ, ἡ δ' ὃς, ἄλλο τι ήμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἔστι, τὸ δὲ ψυχή; οὐδὲν ἄλλο, ἔφη. ποτέρω οὖν ὄμοιότερον τῷ εἶδει φαμὲν ἀν εἶναι καὶ συγγενέστερον τὸ σῶμα; παντί, ἔφη, τοῦτο γε δῆλον, ὅτι τῷ ὄρατῷ. τί δὲ ἡ ψυχή; ὄρατὸν ἡ ἀιδές; οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὡς Σώκρατες, ἔφη. ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει ἐλέγομεν· ἡ ἄλλῃ τινὶ οἰει; τῇ τῶν ἀνθρώπων. τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; ὄρατὸν ἡ ἀόρατον εἶναι; οὐχ ὄρατόν. ἀιδές ἄρα; ναί. ὄμοιότερον ἄρα ψυχὴ σώματός ἔστιν τῷ ἀιδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὄρατῷ. πᾶσα ἀνάγκη, ὡς Σώκρατες. ούκοῦν καὶ τόδε πάλαι ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ψυχὴ, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἡ διὰ τοῦ ὄραν ἡ διὰ τοῦ ἀκούειν ἡ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γάρ ἔστιν τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι — τότε μὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταύτα ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ εἰλιγγιῇ ὥσπερ μεθύουσα, ἄτε τοιούτων ἐφαπτομένη; πάνυ γε. ὅταν [79d] δέ γε αὐτὴ καθ' αὐτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οἰχεται εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ ἀεὶ ὃν καὶ ἀθάνατον καὶ ὠσαύτως ἔχον, καὶ ὡς συγγενῆς οὖσα αὐτοῦ ἀεὶ μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, ὅτανπερ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἔξῃ αὐτῇ, καὶ πέπαυται τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκείνα ἀεὶ κατὰ ταύτα ὠσαύτως ἔχει, ἄτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται; παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὡς Σώκρατες. ποτέρω οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἶδει καὶ ἐκ τῶν πρόσθεν καὶ ἐκ τῶν [79e] νῦν λεγομένων ψυχὴ ὄμοιότερον εἶναι καὶ συγγενέστερον; πᾶς ἀν μοι δοκεῖ, ἡ δ' ὃς, συγχωρῆσαι, ὡς Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλως καὶ παντὶ ὄμοιότερόν ἔστι ψυχὴ τῷ ἀεὶ ὠσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἡ τῷ μή. τί δὲ τὸ σῶμα; τῷ ἐτέρῳ.

St. 80a

[Φαίδων]: ὄρα δὴ καὶ τῇδε ὅτι ἐπειδὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὥσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι

ἡ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θείῳ εἶναι καὶ πότερον τῷ θυητῷ; ἡ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἶν τοῖς ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θυητὸν ἄρχεσθαι τε καὶ δουλεύειν; ἔμοιγε. ποτέρω οὖν ἡ ψυχὴ ἔστικεν; δῆλα δή, ὡς Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θυητῷ. σκόπει δή, ἔφη, ὡς Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων τάδε [80b] ἡμῖν συμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὠσαύτῳς κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον εἶναι ψυχή, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θυητῷ καὶ πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὡς φίλε Κέβης, ἡ οὐχ οὔτως ἔχει; οὐκ ἔχομεν. τί οὖν; τούτων οὔτως ἔχόντων ἄρ' οὐχὶ σῶματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὖ τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἡ ἐγγύς τι τούτου; πῶς [80c] γὰρ οὐ; ἐννοεῖς οὖν, ἔφη, ἐπειδὴν ἀποθάνῃ ὁ ἀνθρωπός, τὸ μὲν ὄρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὄρατῷ κείμενον, δὲ δὴ νεκρὸν καλούμεν, ὡς προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν καὶ διαπνεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μέν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα· συμπεσὸν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὕσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγους ὅλον μένει ἀμήχανον δσον χρόνον, ἔνια [80d] δὲ μέρη τοῦ σῶματος, καὶ ἀν σαπῇ, ὅστα τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως ὡς ἐπος εἰπεῖν ἀθάνατά ἐστιν· ἡ οὐ; ναί. ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀιδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἔτερον οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀιδῆ, εἰς Ἀιδου ως ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἴ, ἀν θεὸς θέλη, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἵτεον, αὐτῇ δὲ δὴ ἡμῖν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττομένη τοῦ σῶματος εὐθὺς διαπεφύσηται καὶ ἀπόλωλεν, ὡς φασιν οἱ πολλοὶ ἀνθρωποι; [80e] πολλοῦ γε δεῖ, ὡς φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὡδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σῶματος συνεφέλκουσα, ἄτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ καὶ συνηθροισμένη αὐτῇ εἰς ἑαυτήν, ἄτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο — τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἡ ὄρθως φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι

St. 81α

[Φαίδων]: τεθνάναι μελετῶσα ῥαδίως· ἡ οὐ τοῦτ' ἀν εἴη μελέτη θανάτου;

St. 82α

[Φαίδων]: παντάπασί γε. οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀιδὲς ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἱ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εύδαιμονει εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὕσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμυημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ὡς Κέβης, ἡ ἄλλως; οὕτω νὴ Δία, ἔφη ὁ Κέβης. ἐὰν [81b] δέ γε οἷμαι μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σῶματος ἀπαλλάττηται, ἄτε τῷ σῶματι ἀεὶ συνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἔρωσα καὶ γοητευομένη ὑπ' αὐτοῦ ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὕστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἀλλ' ἡ τὸ σωματοειδές, οὖ τις ἀν ἄψαιτο καὶ ἴδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὅμμασι σκοτῶδες καὶ ἀιδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφία αἰρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, οὕτω δὴ [81c] ἔχουσαν οἵτι ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι; οὐδὲ ὅπωστιοῦν, ἔφη. ἀλλὰ καὶ διειλημμένην γε οἷμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, δὲ αὐτῇ ἡ ὄμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σῶματος διὰ τὸ ἀεὶ συνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε σύμφυτον; πάνυ γε. ἐμβριθὲς δέ γε, ὡς φίλε, τοῦτο οἵεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· δὲ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατὸν τόπον φόβῳ τοῦ ἀιδοῦς τε καὶ Ἀιδου, ὕσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά [81d] τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἀ δὴ καὶ ὄφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἵα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἰδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὄρωνται. εἰκός γε, ὡς Σώκρατες. εἰκός μέντοι, ὡς Κέβης· καὶ οὐ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὕσης. καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἔως ἀν τῇ τοῦ [81e] συνεπακολουθοῦντος, τοῦ σωματοειδοῦς, ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα· ἐνδοῦνται δέ, ὕσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἡθη ὅποι' ἄττ' ἀν καὶ

μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ. τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὡς Σώκρατες; οἶν τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὅβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διηυλαβημένους εἰς τὰ τῶν δύνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι.

St. 83a

[Φαίδων]: Ἡ οὐκ οἰει; πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις. τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἵκτίνων γένη· Ἡ ποῖ ἀν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ιέναι; ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα. οὔκοιν, Ἡ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τάλλα Ἡ ἀν ἔκαστα ἵοι κατὰ τὰς αὐτῶν ὄμοιότητας τῆς μελέτης; δῆλον δή, ἔφη· πῶς δ' οὗ; οὔκοιν εύδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ιόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν [82b] ἐπιτετηδευκότες, ἥν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονούιαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; πῆ δὴ οὕτοι εύδαιμονέστατοι; ὅτι τούτους εἰκός ἔστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικὸν καὶ ἡμερον γένος, Ἡ που μελιττῶν Ἡ σφηκῶν Ἡ μυρμήκων, καὶ εἰς ταύτον γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους. εἰκός. εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ [82c] ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἀλλ' Ἡ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἔνεκα, ὡς ἔταιρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὁρθῶς φιλόσοφοι ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόσιν αὐταῖς ἔστιν, οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὕσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι οὐδὲ αὐτοὶ τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὕσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἐπειτα ἀπέχονται αὐτῶν. οὐ γὰρ ἀν πρέποι, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ὁ Κέβης. οὐ [82d] μέντοι μὰ Δία, Ἡ δ' ὅς. τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἀπασιν, ὡς Κέβης, ἐκεῖνοι οἵς τι μέλει τῆς ἔστιν ψυχῆς ἀλλὰ μὴ σώματι πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες, οὐ κατὰ ταύτα πορεύονται αὐτοῖς ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται, αὐτοὶ δὲ ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἔναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρμῷ ταύτη δὴ τρέπονται ἐκείνη ἐπόμενοι, Ἡ ἐκείνη ὑφηγεῖται. πῶς, ὡς Σώκρατες; ἐγὼ ἐρῶ, ἔφη. γιγνώσκουσι γάρ, Ἡ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς ὅτι [82e] παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν Ἡ φιλοσοφία ἀτεχνῶς διαδεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, ἀναγκαζομένην δὲ ὕσπερ διὰ εἰργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἔστιν, ὡς ἀν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος συλλήπτωρ εἴη τοῦ δεδέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα Ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ, ἐνδεικνυμένη ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ Ἡ διὰ τῶν ὄμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ Ἡ διὰ τῶν ὕτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν, δσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν συλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἢ [83b] αὐτὴν αὐτῇ, ὅτι ἀν νοήση αὐτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸν καθ' αὐτὸν τῶν ὄντων· ὅτι δ' ἀν δι' ἄλλων σκοπῆ ἐν ἄλλοις ὃν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν τε καὶ ὄρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὄρατον τε καὶ ἀιδές. ταύτη οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἔναντιοῦσθαι Ἡ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχὴ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη ὅτι, ἐπειδάν τις σφόδρα ἡσθῇ Ἡ φοβηθῇ Ἡ λυπηθῇ Ἡ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν [83c] ὃν ἄν τις οἰηθείη, οἶν Ἡ νοσήσας Ἡ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἄλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακῶν καὶ ἔσχατόν ἔστι, τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό. τί τοῦτο, ὡς Σώκρατες; ἔφη ὁ Κέβης. ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἄμα τε ἡσθῆναι σφόδρα Ἡ λυπηθῆναι ἐπί τῷ καὶ ἡγεῖσθαι περὶ ὃ ἀν μάλιστα τοῦτο πάσχῃ, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον· ταῦτα δὲ μάλιστα τὰ ὄρατά· Ἡ οὐ; πάνυ γε. οὔκοιν [83d] ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος; πῶς δή; ὅτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὕσπερ ἥλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾶ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι ἀπερ ἀν καὶ τὸ σῶμα φῆ. ἐκ γὰρ τοῦ ὄμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν ἀναγκάζεται οἷμαι ὄμότροπός τε καὶ ὄμότροφος γίγνεσθαι καὶ οἴα μηδέποτε εἰς Ἅιδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλὰ ἀεὶ τοῦ σώματος ἀναπλέα ἔξιέναι, ὕστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο [83e] σῶμα καὶ ὕσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων ἄμοιρος εἶναι τῇς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ

μονοειδοῦς συνουσίας. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ὡς Σώκρατες. τούτων τοίνυν ἔνεκα, ὡς Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμοι είσι καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὡν οἱ πολλοὶ ἔνεκά φασιν· ἢ σὺ οἵει;

St. 84a

[Φαίδων]: οὐ δῆτα ἔγωγε. οὐ γάρ· ἀλλ' οὕτω λογίσαιτ' ἀν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἀν οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι αὐτὴν λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης, αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἐσυτὴν πάλιν αὖ ἔγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ιστὸν μεταχειριζομένης, ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὔσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη [84b] καὶ ὑπ’ ἐκείνου τρεφομένη, ζῆν τε οἰεται οὕτω δεῖν ἔως ἂν ζῇ, καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ, εἰς τὸ συγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινὸν μὴ φοβηθῆ, ταῦτα δ’ ἐπιτηδεύσασα, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, σπῶς μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσηθεῖσα καὶ διαπτομένη οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἥ. σιγὴ [84c] οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ Σωκράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτός τε πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἥν ὁ Σωκράτης, ὡς ίδειν ἐφαίνετο, καὶ ἡμῶν οἱ πλεῖστοι· Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμικρὸν πρὸς ἀλλήλων διελεγέσθην. καὶ ὁ Σωκράτης ίδων αὐτῷ ἡρετο, τί; ἔφη, ὑμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; πολλὰς γὰρ δῆ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς, εἴ γε δή τις αὐτὰ μέλει ἰκανῶς διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν λέγω· εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ [84d] διελθεῖν, εἴ πη ὑμῖν φαίνεται βέλτιον ἀν λεχθῆναι, καὶ αὖ καὶ ἐμὲ συμπαραλαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἰεσθε μετ’ ἔμοι εύπορήσειν. καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη· καὶ μήν, ὡς Σωκράτης, τάληθῆ σοι ἐρῶ. πάλαι γὰρ ἡμῶν ἐκάτερος ἀπορῶν τὸν ἔτερον προσωθεῖ καὶ κελεύει ἐρέσθαι διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν μὲν ἀκούσαι, ὄκνεῖν δὲ ὅχλον παρέχειν, μή σοι ἀδέες ἥ διὰ τὴν παροῦσαν συμφοράν. καὶ ὃς ἀκούσας ἐγέλασέν τε ἡρέμα καὶ φησιν· Βαβαί, ὡς Σιμμία· ἥ που χαλεπῶς ἀν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πείσαιμι ὡς [84e] οὐ συμφορὰν ἥγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε μηδ’ ὑμᾶς δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἥ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καί, ὡς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικήν, οὐλέποντες τοιαύτην οὐδὲν αἰσθωνται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ἄρδοντες καὶ ἐν

St. 85a

[Φαίδων]: τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε δὴ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἄδουσι, γεγηθότες ὅτι μέλλουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι οὐπέρε εἰσι θεράποντες. οἱ δ’ ἀνθρώποι διὰ τὸ αὐτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ τῶν κύκνων καταψεύδονται, καὶ φασιν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξάδειν, καὶ οὐ λογίζονται ὅτι οὐδὲν δρνεον ἄδει ὅταν πεινῇ ἥ ῥιγῷ ἥ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται, οὐδὲ αὐτὴ ἥ τε ἀηδῶν καὶ χειλιδῶν καὶ ὁ ἔποψ, ἢ δή φασι διὰ λύπην θρηνοῦντα ἄδειν. ἀλλ’ οὕτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα [85b] ἄδειν οὕτε οἱ κύκνοι, ἀλλ’ ἄτε οἷμαι τοῦ Ἀπόλλωνος ὄντες, μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ ἐν Ἀΐδου ἀγαθὰ ἄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἥ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἔγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἥγοῦμαι ὄμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ιερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικήν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου γ’ ἔνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ ἔρωτῶν ὅτι ἀν βιούλησθε, ἔως ἀν Αθηναίων ἐῶσιν ἀνδρες ἔνδεκα. καλῶς, ἔφη, λέγεις, ὁ Σιμμίας· καὶ ἔγώ τέ σοι ἔρω ὃ ἀπορῶ, [85c] καὶ αὖ ὅδε, ἥ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. ἔμοι γὰρ δοκεῖ, ὡς Σωκράτες, περὶ τῶν τοιούτων ἴσιως ὕσπειρ καὶ σοὶ τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἥ ἀδύνατον εἶναι ἥ παγχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὖ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν καὶ μὴ προαφίστασθαι πρὶν ἀν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἐν γέ τι τούτων διαπράξασθαι, ἥ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει ἥ εὑρεῖν ἥ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ δυσεξελεγκτότατον, ἐπὶ τούτου ὄχούμενον ὕσπειρ ἐπὶ σχεδίας κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον, εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὄχηματος, ἥ λόγου θείου τινός, διαπορευθῆναι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαιέρεσθαι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδ’ ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ ὅτι νῦν οὐκ εἴπον ἄ μοι δοκεῖ. ἔμοι γάρ, ὡς

Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἔμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῶ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ίκανῶς εἰρῆσθαι. καὶ [85e] ὁ Σωκράτης, ἵσως γάρ, ἔφη, ὡς ἔταιρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε ὅπῃ δὴ οὐχ ίκανῶς.

St. 86α

[Φαίδων]: ταύτη ἔμοιγε, ἢ δ' ὅς, ἢ δὴ καὶ περὶ ἀρμονίας ἄν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἶποι, ὡς ἡ μὲν ἀρμονία ἀόρατον καὶ ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ ἡρμοσμένῃ λύρᾳ, αὐτὴ δὲ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ σύνθετα καὶ γεώδη ἐστὶ καὶ τοῦ θνητοῦ συγγενῆ. ἐπειδὴν οὖν ἡ κατάξη τις τὴν λύραν ἡ διατέμη καὶ διαρρήξη τὰς χορδάς, εἴ τις δισχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σύ, ὡς ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἀρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπολωλέναι — οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἀν εἴη τὴν μὲν λύραν ἔτι εἶναι διερρωγιῶν τῶν χορδῶν καὶ τὰς χορδὰς θνητοειδεῖς οὕσας, τὴν δὲ ἀρμονίαν ἀπολωλέναι [86b] τὴν τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὄμοφυη τε καὶ συγγενῆ, προτέραν τοῦ θνητοῦ ἀπολομένην — ἀλλὰ φαίη ἀνάγκη ἔτι που εἶναι αὐτὴν τὴν ἀρμονίαν, καὶ πρότερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπήσεσθαι πρίν τι ἐκείνην παθεῖν — καὶ γὰρ οὖν, ὡς Σώκρατες, οἵμαι ἔγωγε καὶ αὐτὸν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτόν τι μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὥσπερ ἐντεταμένου τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ συνεχομένου ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ υγροῦ καὶ τοιούτων τινῶν, κρᾶσιν εἶναι καὶ ἀρμονίαν αὐτῶν [86c] τούτων τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἐπειδὴν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῆ πρὸς ἄλληλα — εἰ οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὕσα ἀρμονία τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῇ τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως ἡ ἐπιταθῆ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυχὴν ἀνάγκη εὐθὺς ὑπάρχει ἀπολωλέναι, καίπερ οὕσαν θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρμονίαι αἱ τ' ἐν τοῖς φθόγγοις καὶ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι, τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἐκάστου πολὺν χρόνον παραμένειν, ἔως [86d] ἂν ἡ κατακαυθῇ ἡ κατασαπῇ — ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν, ἔάν τις ἀξιοὶ κρᾶσιν οὕσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι. διαβλέψας οὖν ὁ Σωκράτης, ὥσπερ τὰ πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας, δίκαια μέντοι, ἔφη, λέγει ὁ Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὔπορώτερος ἔμοι, τί οὐκ ἀπεκρίνατο; καὶ γὰρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἀποτομένῳ τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀποκρίσεως ἔτι πρότερον κέβητος ἀκοῦσαι τί [86e] αὖ δε ἔγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνου ἔγγενομένου βουλευσώμεθα τί ἐροῦμεν, ἔπειτα δὲ ἀκούσαντας ἡ συγχωρεῖν αὐτοῖς ἔάν τι δοκῶσι προσάρδειν, ἔὰν δὲ μή, οὕτως ἡδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἢ δ' ὅς, ὡς Κέβης, λέγε, τί ἦν τὸ σὲ αὖ θρᾶττον ἀπιστίαν παρέχει. λέγω δῆ, ἢ δ' ὅς ὁ Κέβης.

St. 87α

[Φαίδων]: ἔμοὶ γὰρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, ταύτον ἔγκλημα ἔχειν. ὅτι μὲν γὰρ ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἴδος ἐλθεῖν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάνυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν εἰπεῖν, πάνυ ίκανῶς ἀποδεῖχθαι· ὡς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι που ἔστιν, οὕ μοι δοκεῖ τῇδε. ὡς μὲν οὐκ ισχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχὴ σώματος, οὐ συγχωρῶ τῇ Σιμμίου ἀντιλήψει· δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τούτοις πάνυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς, ἐπειδὴ ὄρας ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τό γε ἀσθενέστερον ἔτι ὄν; τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σώζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι, εἴ τι λέγω· εἰκόνος γάρ τινος, ὡς ἔοικεν, κάγὼ ὥσπερ Σιμμίας δέομαι. ἔμοὶ γὰρ δοκεῖ ὄμοίως λέγεσθαι ταῦτα ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἀνθρωπός ἀλλ' ἔστι που σῶς, τεκμήριον δὲ παρέχοιτο θοιμάτιον ὃ ἡμιπείχετο αὐτὸς ὑφηνάμενος ὅτι ἔστὶ σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλεν, καὶ εἴ τις ἀπιστοίη [87c] αὐτῷ, ἀνερωτώῃ πότερον πολυχρονιώτερόν ἔστι τὸ γένος ἀνθρώπου ἡ ἴματίου ἐν χρείᾳ τε ὄντος καὶ φορουμένου, ἀποκριναμένου δῆ τινος ὅτι πολὺ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἷοιτο ἀποδεῖχθαι ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλλον ὅ γε ἀνθρωπός σῶς ἔστιν, ἐπειδὴ τό γε ὄλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλεν. τὸ δ' οἴμαι, ὡς Σιμμία, οὐχ οὕτως ἔχει· σκόπει γὰρ καὶ σὺ ἀ λέγω. πᾶς γὰρ ἀν υπολάβοι ὅτι εὑηθες λέγει ὁ τοῦτο λέγων· ὁ γὰρ ὑφάντης οὕτος πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἴματία καὶ ὑφηνάμενος ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλεν πολλῶν ὄντων, [87d] τοῦ δὲ τελευταίου οἴμαι πρότερος, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἔνεκα ἀνθρωπός ἔστιν ἴματίου φαυλότερον οὐδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν δὲ

ταύτην οἷμαι εἰκόνα δέξαιτ' ἀν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καὶ τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι'
ἄν μοι φαίνοιτο λέγειν, ὡς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιόν ἐστι, τὸ δὲ σῶμα ἀσθενέστερον καὶ
ολιγοχρονιώτερον· ἀλλὰ γὰρ ἀν φαίη ἐκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἀλλως τε
κἀν πολλὰ ἔτη βιῶ — εἰ γὰρ ῥέοι τὸ σῶμα καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, [87e]
ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἀεὶ τὸ κατατριβόμενον ἀνυφαίνοι — ἀναγκαῖον μεντᾶν εἴη, ὅπότε ἀπολλύοιτο ἡ
ψυχὴ, τὸ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ τούτου μόνου προτέραν ἀπόλλυσθαι,
ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότ' ἦδη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα καὶ ταχὺ¹
σαπὲν διοίχοιτο.

St. 88α

[Φαίδων]: ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὕπω ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν ὡς ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἔτι που ἡμῶν
ἡ ψυχὴ ἔστιν. εἰ γάρ τις καὶ πλέον ἔτι τῷ λέγοντι ἡ ἀ σὺ λέγεις συγχωρήσειν, δοὺς αὐτῷ
μὴ μόνον ἐν τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι ἡμῶν τὰς ψυχάς, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν
καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις γενήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι
αὔθις — οὕτω γὰρ αὐτὸς φύσει ἴσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν ἀντέχειν —
δοὺς δὲ ταῦτα ἐκεῖνο μηκέτι συγχωροῖ, μὴ οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσιν καὶ
τελευτῶσάν γε ἐν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυσθαι, τοῦτο δὲ τὸν θάνατον [88b] καὶ
ταύτην τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος ἡ τῇ ψυχῇ φέρει ὄλεθρον μηδένα φαίη εἰδέναι — ἀδύνατον
γὰρ εἶναι ὀτωροῦν αἰσθέσθαι ἡμῶν — εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θάνατον
θαρροῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαρρεῖν, ὃς ἀν μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι ὅτι ἔστι ψυχὴ παντάπασιν
ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἀνάγκην εἶναι ἀεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι
ὑπὲρ τὴν αὐτοῦ ψυχῆς μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει παντάπασιν ἀπόληται. πάντες
[88c] οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν ἀηδῶς διετέθημεν, ὡς ὑστερον ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους,
ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς
ἀπιστίαν καταβαλεῖν οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὑστερον μέλλοντα
ρήθησεσθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταὶ ἡ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἀπιστα ἡ. νὴ τοὺς θεούς,
ὦ Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου τοιοῦτόν τι λέγειν
πρὸς [88d] ἔμαυτὸν ἐπέρχεται· τίνι οὖν ἔτι πιστεύσομεν λόγῳ; ὡς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὁν, ὃν
ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκεν. θαυμαστῶς γάρ μου ὁ λόγος οὗτος
ἀντιλαμβάνεται καὶ νῦν καὶ ἀεί, τὸ ἀρμονίαν τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέν
με ρήθεὶς ὅτι καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προσυδέδοκτο. καὶ πάνυ δέομαι πάλιν ὥσπερ ἔξ ἀρχῆς ἄλλου
τινὸς λόγου ὃς με πείσει ὡς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθήσκει ἡ ψυχή. λέγε οὖν πρὸς Διὸς
πῃ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον; καὶ πότερον κάκεῖνος, [88e] ὥσπερ ὑμᾶς φής, ἔνδηλός τι
ἐγένετο ἀχθόμενος ἡ οὐ, ἀλλὰ πράως ἐβοήθει τῷ λόγῳ; ἡ καὶ ίκανῶς ἐβοήθησεν ἡ ἐνδεῶς;
πάντα ἡμῖν δίελθε ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα.

St. 89α

[Φαίδων]: καὶ μήν, ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμάσας Σωκράτη οὐ πώποτε μᾶλλον ἡγάσθην ἡ τότε
παραγενόμενος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὅτι λέγοι ἐκεῖνος ἵσως οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλὰ ἔγωγε μάλιστα
ἐθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὔμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν
λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ἡσθετο ὃ πεπόνθεμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἔπειτα ὡς εὖ
ἡμᾶς ιάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προύτρεψεν πρὸς τὸ
παρέπεσθαί τε καὶ συσκοπεῖν τὸν λόγον. πῶς δῆ; ἔγὼ ἔρω. ἔτυχον γὰρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ
καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός, ὃ δὲ ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτέρου ἡ ἔγω.
καταψήσας οὖν μου τὴν κεφαλὴν καὶ συμπιέσας τὰς ἐπὶ τῷ αὐχένι τρίχας — εἰώθει γάρ, ὅπότε
τύχοι, παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας — Αὔριον δή, ἔφη, ἵσως, ὦ Φαίδων, τὰς καλὰς ταύτας κόμας
ἀποκερῆ. ἔοικεν, ἦν δ' ἔγω, ὦ Σώκρατες. οὔκ, ἂν γε ἐμοὶ πείθῃ. ἀλλὰ τί; ἦν δ' ἔγω.
τήμερον, ἔφη, κάγω τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας, ἔανπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ
δυνώμεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ [89c] ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ εἴην καὶ με διαφεύγοι ὁ λόγος,
ἔνορκον ἀν ποιησαίμην ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἀν νικήσω ἀναμαχόμενος
τὸν Σιμίου τε καὶ κέβητος λόγον. ἀλλ', ἦν δ' ἔγω, πρὸς δύο λέγεται οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς οἰός
τε εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἔφη, τὸν Ἰόλεων παρακάλει, ἔως ἔτι φῶς ἐστιν. παρακαλῶ τοίνυν, ἔφην,

ούχ ώς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ώς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ. οὐδὲν διοίσει, ἔφη. ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμέν τι πάθος μὴ πάθωμεν. τὸ ποιον; ἦν δ' ἐγώ. μὴ [89d] γενώμεθα, ἢ δ' ὅς, μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι· ώς οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅτι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι ἡ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἡ τε γάρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντάπασι γε ἀληθῆ εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἐπειτα ὀλίγον ὕστερον εὔρειν τοῦτον πονηρόν τε καὶ ἄπιστον, καὶ αὐθὶς ἔτερον· καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθη τις καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα οὖς ἀν ἡγήσαιτο οἰκειοτάτους [89e] τε καὶ ἐταιροτάτους, τελευτῶν δὴ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιές εἶναι τὸ παράπαν. ἡ οὐκ ἡσθησαι σύ πω τοῦτο γιγνόμενον; πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, αἰσχρόν, καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τάνθρωπεια ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπεχείρει τοῖς ἀνθρώποις;

St. 90a

[Ἐχεκράτης]: εἰ γάρ που μετὰ τέχνης ἔχρητο, ὥσπερ ἔχει οὕτως ἀν ἡγήσατο, τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἑκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους. πῶς λέγεις; ἔφην ἐγώ. ὥσπερ, ἢ δ' ὅς, περὶ τῶν σφόδρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἵτις τι σπανιώτερον εἶναι ἡ σφόδρα μέγαν ἡ σφόδρα σμικρὸν ἔξευρεῖν ἄνθρωπον ἡ κύνα ἡ ἄλλο ὄτιοῦν; ἡ αὖ ταχὺν ἡ βραδὺν ἡ αἰσχρὸν ἡ καλὸν ἡ λευκὸν ἡ μέλανα; ἡ οὐχὶ ἡσθησαι ὅτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθονα καὶ πολλά; πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ. οὐκοῦν [90b] οἵτις, ἔφη, εἰ πονηρίας ἀγῶν προτεθείη, πάνυ ἀν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς πρώτους φανῆναι; εἰκός γε, ἦν δ' ἐγώ. εἰκὸς γάρ, ἔφη. ἀλλὰ ταύτη μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ σοῦ νυνδὴ προάγοντος ἐγὼ ἐφεστόμην, ἀλλ' ἐκείνη, ἢ, ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, καὶ πειτα ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδῆς εἶναι, ἐνίστε μὲν ὥν, ἐνίστε δ' οὐκ ὥν, καὶ αὐθὶς ἔτερος καὶ ἔτερος· — καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ [90c] τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους διατρίψαντες οἴσθ' ὅτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι γεγονέναι καὶ κατανευοηκέναι μόνοι ὅτι οὕτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιές οὐδὲ βέβαιον οὕτε τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ ἄνω κάτω στρέφεται καὶ χρόνον οὐδένα ἐν οὐδενὶ μένει. πάνυ μὲν οὖν, ἔφην ἐγώ, ἀληθῆ λέγεις. οὐκοῦν, ὡς Φαίδων, ἔφη, οἰκτρὸν ἄν εἴη τὸ πάθος, εἰ ὄντος δὴ τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, [90d] ἐπειτα διὰ τὸ παραγίγνεσθαι τοιούτοις τισὶ λόγοις, τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δοκοῦσιν ἀληθέσιν εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἐαυτόν τις αἰτιῶτο μηδὲ τὴν ἐαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν διὰ τὸ ἀλγεῖν ἀσμενος ἐπὶ τοὺς λόγους ἀφ' ἐαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσαιτο καὶ ἡδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν τοὺς λόγους διατελοῦ, τῶν δὲ ὄντων τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στερηθείη. νὴ τὸν Δία, ἦν δ' ἐγώ, οἰκτρὸν δῆτα. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, τοῦτο εὐλαβηθῶμεν, καὶ μὴ παρίωμεν [90e] εἰς τὴν ψυχὴν ώς τῶν λόγων κινδυνεύει οὐδὲν ὑγιές εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅτι ἡμεῖς οὕπια ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλὰ ἀνδριστέον καὶ προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν, σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἐπειτα βίου παντὸς ἔνεκα, ἐμοὶ δὲ

St. 91a

[Ἐχεκράτης]: αὐτοῦ ἔνεκα τοῦ θανάτου, ώς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀπαίδευτοι φιλονίκως. καὶ γάρ ἐκεῖνοι ὅταν περί του ἀμφισβητῶσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὥν ἀν ὁ λόγος ἢ οὐ φροντίζουσιν, ὅπως δὲ ἂ αὐτοὶ ἔθεντο ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσιν, τοῦτο προθυμοῦνται. καὶ ἐγώ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν· οὐ γάρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἀ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι προθυμήσομαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι μάλιστα δόξει οὕτως ἔχειν. [91b] λογίζομαι γάρ, ὡς φίλε ἔταιρε — θέασαι ώς πλεονεκτικῶς — εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἀ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδέν ἐστι τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτόν γε τὸν χρόνον αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἥττον τοῖς παροῦσιν ἀηδῆς ἔσομαι ὀδυρόμενος, ἡ δὲ ἄνοιά μοι αὐτῇ οὐ συνδιατελεῖ — κακὸν γάρ ἀν ἦν — ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἀπολεῖται. παρεσκευασμένος δῆ, ἔφη, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ούτωσὶ ἔρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον· ύμεῖς μέντοι, ἀν ἐμοὶ πείθησθε, σμικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, συνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε, εὐλαβούμενοι ὅπως

μὴ ἐγὼ ὑπὸ προθυμίας ἄμα ἐμαυτόν τε καὶ ὑμᾶς ἔξαπατήσας, ὥσπερ μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπών οἰχήσομαι. ἀλλ’ ἵτεον, ἔφη. πρῶτον με ὑπομνήσατε ἂ ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμυημένος. Σιμμίας μὲν γάρ, ὡς ἐγῶμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον [91d] ὃν τοῦ σώματος προαπολλύηται ἐν ἀρμονίας εἴδει οὔσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμοὶ συγχωρεῖν, πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος, ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις κατατρίψασα ἡ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλιποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ἡ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὅλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γε ἀεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν παύεται. ἄρα ἀλλ’ ἡ ταῦτ’ ἐστίν, ὡς Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἢ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι; συνωμολογείτην [91e] δὴ ταῦτ’ εἶναι ἄμφω. πότερον οὖν, ἔφη, πάντας τοὺς ἔμπροσθε λόγους οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μέν, τοὺς δ’ οὕ; τοὺς μέν, ἔφάτην, τοὺς δ’ οὕ.

St. 92a

[Φαίδων]: τί οὖν, ἡ δ’ ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου λέγετε ἐν ὧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, καὶ τούτου οὔτως ἔχοντος ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθι πρότερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν, πρὶν ἐν τῷ σώματι ἐνδεθῆναι; ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Κέβης, καὶ τότε θαυμαστῶς ὡς ἐπείσθην ὑπ’ αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ. καὶ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ αὐτὸς οὔτως ἔχω, καὶ πάνυ ἀν θαυμάζοιμι εἴ μοι περί γε τούτου ἄλλο ποτέ τι δόξειν. καὶ ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ἀνάγκη σοι, ἔφη, ὡς ξένε Θηβαῖς, ἀλλὰ δόξαι, ἔανπερ μείνῃ ἥδε ἡ οἰησις, τὸ ἀρμονίαν μὲν εἶναι σύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἀρμονίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων συγκεῖσθαι· οὐ γάρ που ἀποδέξῃ γε σαυτοῦ [92b] λέγοντος ὡς πρότερον ἦν ἀρμονία συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι. ἡ ἀποδέξῃ; οὐδαμῶς, ἔφη, ὡς Σωκρατες. αἰσθάνη οὖν, ἡ δ’ ὅς, ὅτι ταῦτά σοι συμβαίνει λέγειν, ὅταν φῆς μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἰδός τε καὶ σῶμα ἀφικέσθαι, εἶναι δὲ αὐτὴν συγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων; οὐ γάρ δὴ ἀρμονία γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν ὡς ἀπεικάζεις, ἀλλὰ πρότερον καὶ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ οἱ [92c] φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίγνονται, τελευταῖον δὲ πάντων συνίσταται ἡ ἀρμονία καὶ πρῶτον ἀπόλλυται. οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνων πῶς συνάσπεται; οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας. καὶ μήν, ἡ δ’ ὅς, πρέπει γε εἴπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ συνωδῶν εἶναι καὶ τῷ περὶ ἀρμονίας. πρέπει γάρ, ἔφη ὁ Σιμμίας. οὗτος τοίνυν, ἔφη, σοὶ οὐ συνωδός· ἀλλ’ ὅρα πότερον αἰρῆ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι ἡ ψυχὴν ἀρμονίαν; πολὺ μᾶλλον, ἔφη, ἐκεῖνον, ὡς Σώκρατες. ὅδε μὲν γάρ μοι [92d] γέγονεν ἄνευ ἀποδείξεως μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας, ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις σύνοιδα οὔσιν ἀλαζόσιν, καὶ ἂν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται, εὖ μάλα ἔξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθήσεως λόγος δι’ ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἴρηται. ἐρρήθη γάρ που οὔτως ἡμῶν εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὥσπερ αὐτῆς ἐστιν ἡ οὐσία ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ δὲ ἐστιν ἐγὼ [92e] δὲ ταῦτην, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ἴκανῶς τε καὶ ὄρθως ἀποδέδεγμαι. ἀνάγκη οὖν μοι, ὡς ἔστικε, διὰ ταῦτα μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος ὡς ψυχὴ ἐστιν ἀρμονία. τί δέ, ἡ δ’ ὅς, ὡς Σιμμία, τῇδε;

St. 93a

[Φαίδων]: δοκεῖ σοι ἀρμονίᾳ ἡ ἄλλη τινὶ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν ἡ ὡς ἀν ἐκεῖνα ἔχῃ ἐξ ὧν ἀν συγκέηται; οὐδαμῶς. οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὡς ἐγῶμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ’ ἂ ἀν ἐκεῖνα ἡ ποιη ἡ πάσχη; συνέφη. οὐκ ἄρα ἡγεῖσθαι γε προσήκει ἀρμονίαν τούτων ἐξ ὧν ἀν συντεθῆ, ἀλλ’ ἔπεσθαι. συνεδόκει. πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἀρμονία κινηθῆναι ἀν ἡ φθέγξασθαι ἡ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς αὐτῆς μέρεσιν. πολλοῦ μέντοι, ἔφη. τί δέ; οὐχ οὔτως ἀρμονία πέφυκεν εἶναι ἐκάστη ἀρμονία ὡς ἀν ἀρμοσθῆ; οὐ μανθάνω, ἔφη. ἡ οὐχί, ἡ δ’ ὅς, ἀν μὲν μᾶλλον ἀρμοσθῆ καὶ ἐπὶ πλέον, εἴπερ [93b] ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι, μᾶλλον τε ἀν ἀρμονία εἴη καὶ πλείων, εἰ δ’ ἡττόν τε καὶ ἐπ’ ἔλαττον, ἡττων τε καὶ ἐλάττων; πάνυ γε. ἡ οὖν ἔστι τοῦτο περὶ ψυχῆν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον μᾶλλον ἐτέρας ψυχῆς ἐπὶ πλέον καὶ μᾶλλον ἡ ἐπ’ ἔλαττον καὶ ἡττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχήν; οὐδὲ ὀπωστιοῦν, ἔφη. φέρε δή, ἔφη, πρὸς Διός· λέγεται ψυχὴ ἡ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθή, ἡ δὲ ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν καὶ [93c] εἶναι κακή; καὶ ταῦτα ἀληθῶς λέγεται; ἀληθῶς μέντοι. τῶν

οῦν θεμένων ψυχὴν ἀρμονίαν εἶναι τί τις φήσει ταῦτα ὅντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἀρμονίαν αὐτὰ τινα ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθήν, καὶ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἀρμονίᾳ οὕση ἄλλην ἀρμονίαν, τὴν δὲ ἀνάρμοστον αὐτήν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἄλλην; οὐκ ἔχω ἔγωγε, ἔφη ὁ Σιμμίας, εἰπεῖν· δῆλον δ' ὅτι τοιαῦτ' ἄττ' ἀν λέγοι ὁ ἐκεῖνο ὑποθέμενος. ἀλλὰ [93d] προωμολόγηται, ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἡττον ἐτέραν ἐτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι· τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἐπὶ πλέον μηδ' ἡττον μηδ' ἐπ' ἔλαττον ἐτέραν ἐτέρας ἀρμονίαν ἀρμονίας εἶναι. Ἡ γάρ; πάνυ γε. τὴν δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἡττον ἀρμονίαν οὕσαν μήτε μᾶλλον μήτε ἡττον ἡρμόσθαι· ἔστιν οὕτως; ἔστιν. ἡ δὲ μήτε μᾶλλον μήτε ἡττον ἡρμοσμένη ἔστιν ὅτι πλέον ἡ ἔλαττον ἀρμονίας μετέχει, ἡ τὸ ίσον; τὸ ίσον. οὐκοῦν ψυχὴ ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδὲν ἡττον ἄλλη ἄλλης [93e] αὐτὸ τοῦτο, ψυχὴ, ἔστιν, οὐδὲ δὴ μᾶλλον οὐδὲν ἡττον ἡρμοσται; οὕτω. τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα οὐδὲν πλέον ἀναρμοστίας οὐδὲν ἀρμονίας μετέχοι ἄν; οὐ γάρ οὖν. τοῦτο δ' αὖ πεπονθυῖα ἄρ' ἄν τι πλέον κακίας ἡ ἀρετῆς μετέχοι ἐτέρα ἐτέρας, εἴπερ ἡ μὲν κακία ἀναρμοστία, ἡ δὲ ἀρετὴ ἀρμονία εἴη; οὐδὲν πλέον.

St. 94a

[Φαίδων]: μᾶλλον δέ γέ που, ὡς Σιμμία, κατὰ τὸν ὄρθον λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθέξει, εἴπερ ἀρμονία ἔστιν· ἀρμονία γάρ δήπου παντελῶς αὐτὸ τοῦτο οὕσα, ἀρμονία, ἀναρμοστίας οὕποτ' ἀν μετάσχοι. οὐ μέντοι. οὐδέ γε δήπου ψυχὴ, οὕσα παντελῶς ψυχὴ, κακίας. πῶς γάρ ἔκ γε τῶν προειρημένων; ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται, εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο, ψυχαί, εἶναι. ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὡς Σώκρατες. Ἡ καὶ καλῶς δοκεῖ, ἡ δ' ὅς, οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἀν [94b] ταῦτα ὁ λόγος εἰ ὄρθη ἡ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἀρμονίαν εἶναι; οὐδὲν ὄπωστιοῦν, ἔφη. τί δέ; ἡ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀνθρώπῳ πάντων ἔσθ' ὅτι ἄλλο λέγεις ἄρχειν ἡ ψυχὴν ἄλλως τε καὶ φρόνιμον; οὐκ ἔγωγε. πότερον συγχωροῦσαν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα πάθεσιν ἡ καὶ ἐναντιουμένην; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον καύματος ἐνόντος καὶ δίψους ἐπὶ τούναντίον ἔλκειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνούσης ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν, καὶ ἄλλα μυρία που ὄρῶμεν [94c] ἐναντιουμένην τὴν ψυχὴν τοῖς κατὰ τὸ σῶμα· ἡ οὕ; πάνυ μὲν οὖν. οὐκοῦν αὖ ὠμολογήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν μήποτ' ἀν αὐτήν, ἀρμονίαν γε οὕσαν, ἐναντία ἄδειν οἵς ἐπιτείνοιτο καὶ χαλῶτο καὶ ψάλλοιτο καὶ ἄλλο ὄτιον πάθος πάσχοι ἐκεῖνα ἔξ ὡν τυγχάνοι οὕσα, ἀλλ' ἔπεσθαι ἐκείνοις καὶ οὕποτ' ἀν ἡγεμονεύειν; ὠμολογήσαμεν, ἔφη· πῶς γάρ οὕ; τί οὖν; νῦν οὐ πᾶν τούναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμονεύουσά τε ἐκείνων πάντων ἔξ ὡν φησί τις αὐτήν εἶναι, [94d] καὶ ἐναντιουμένη ὀλίγου πάντα διὰ παντὸς τοῦ βίου καὶ δεσπόζουσα πάντας τρόπους, τὰ μὲν χαλεπώτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τὰ τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ιατρικὴν, τὰ δὲ πραότερον, καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦσα, τὰ δὲ νουθετοῦσα, ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὄργαις καὶ φόβοις ὡς ἄλλη οὕσα ἄλλω πράγματι διαλεγομένη; οἷόν που καὶ Ὁμηρος ἐν Ὁδυσσείᾳ πεποίηκεν, οὐ λέγει τὸν Ὁδυσσέα·

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἡνίπατε μύθῳ·

[Φαίδων]: [94e]

τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Hom. Od 20.17-18

[Φαίδων]: ἄρ' οἵει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον ὡς ἀρμονίας αὐτῆς οὕσης καὶ οἵας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων, ἀλλ' οὐχ οἵας ἄγειν τε ταῦτα καὶ δεσπόζειν, καὶ οὕσης αὐτῆς πολὺ θειοτέρου τινὸς πράγματος ἡ καθ' ἀρμονίαν; νὴ Δία, ὡς Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ.

St. 95a

[Φαίδων]: οὐκ ἄρα, ὡς ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῆ καλῶς ἔχει ψυχὴν ἀρμονίαν τινὰ φάναι εἶναι· οὔτε γάρ ἄν, ὡς ξοικεν, Ὁμήρω θείω ποιητῇ ὠμολογοῦμεν οὔτε αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς. ἔχει οὕτως, ἔφη. εἴεν δῆ,

ἡ δ' ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν Ἀρμονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς Ἱλεά πως, ὡς ἔοικε, μετρίως γέγονεν· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου, ἔφη, ὡς Κέβης, πῶς ἵλασόμεθα καὶ τίνι λόγῳ; σύ μοι δοκεῖς, ἔφη ὁ Κέβης, ἐξευρήσειν· τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἀρμονίαν θαυμαστῶς μοι εἴπες ὡς παρὰ δόξαν. Σιμμίου γάρ λέγοντος ὅτε ἡπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον εἰ [95b] τι ἔξει τις χρήσασθαι τῷ λόγῳ αὐτοῦ· πάνυ οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν εὐθὺς τὴν πρώτην ἔφοδον οὐ δέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταῦτα δὴ οὐκ ἄν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι. ὡγαθέ, ἔφη ὁ Σωκράτης, μὴ μέγα λέγε, μή τις ἡμῖν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσει, ἡμεῖς δὲ Ὄμηρικῶς ἐγγὺς ίόντες πειρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὃν ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν [95c] τε καὶ ἀθάνατον οὖσαν, εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἡγούμενος ἀποθανῶν ἐκεῖ εὗ πράξειν διαφερόντως ἥτις εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ τούς ἔτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἡλίθιον θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀποφαίνειν ὅτι ἰσχυρόν τί ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδὲς καὶ ἦν ἔτι πρότερον, πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι, οὐδὲν κωλύειν φῆς πάντα ταῦτα μηνύειν ἀθανασίαν μὲν μή, ὅτι δὲ πολυχρόνιόν τέ ἔστιν ψυχὴ καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον ὅσον χρόνον καὶ ἥδει τε καὶ ἔπραττεν πολλὰ ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐδέν [95d] τι μᾶλλον ἦν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα ἐλθεῖν ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὥσπερ νόσος· καὶ ταλαιπωρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζώη καὶ τελευτῶσά γε ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρειν δὲ δὴ φῆς οὐδὲν εἴτε ἄπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἴτε πολλάκις, πρὸς γε τὸ ἔκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκει γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἶη, τῷ μὴ εἰδότι μηδὲ ἔχοντι λόγον διδόναι ὡς [95e] ἀθάνατόν ἔστι. τοιαῦτ' ἄττα ἔστιν, οἷμαι, ὡς Κέβης, ἀ λέγεις· καὶ ἔξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα μή τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἴ τέ τι βούλει, προσθῆς ἥτις ἀφέλης. καὶ ὁ Κέβης, ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι, ἔφη, οὕτε ἀφελεῖν οὕτε προσθεῖναι δέοματι· ἔστι δὲ ταῦτα ἄτα λέγω. ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχὼν καὶ πρὸς ἔαυτόν τι σκεψάμενος, οὐ φαῦλον πρᾶγμα, ἔφη, ὡς Κέβης, ζητεῖς· ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν αἵτιαν διαπραγματεύσασθαι.

St. 96α

[Φαίδων]: ἔγὼ οὖν σοι δίειμι περὶ αὐτῶν, ἐὰν βούλη, τά γε ἐμὰ πάθη· ἔπειτα ἄν τί σοι χρήσιμον φαίνηται ὃν ἄν λέγω, πρὸς τὴν πειθῶ περὶ ὃν δὴ λέγεις χρήση. ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Κέβης, βούλομαί γε. ἄκουε τοίνυν ὡς ἔροῦντος. ἔγὼ γάρ, ἔφη, ὡς Κέβης, νέος ὃν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταῦτης τῆς σοφίας ἦν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἴστορίαν· ὑπερήφανος γάρ μοι ἔδοκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἐκάστου, διὰ τί γίγνεται ἔκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι. καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν [96b] ἄνω κάτω μετέβαλλον σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιάδε· ἄρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβη, ὡς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῶα συντρέφεται; καὶ πότερον τὸ αἷμά ἔστιν ὡς φρονοῦμεν, ἥτις ἀλλὰ δὴ τὸ πῦρ; ἥτις τούτων μὲν οὐδέν, ὥτις δὲ ἐγκέφαλός ἔστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὄραν καὶ ὀσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἡρεμεῖν, κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην; καὶ αὖ τούτων τὰς φθορᾶς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανόν τε [96c] καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὔτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταῦτην τὴν σκέψιν ἀφυῆς εἶναι ὡς οὐδὲν χρῆμα. τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ἱκανόν· ἔγὼ γὰρ ἄτα καὶ πρότερον σαφῶς ἡπιστάμην, ὡς γε ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταῦτης τῆς σκέψεως οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ταῦτα ἄτα πρὸ τοῦ ὥμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν καὶ διὰ τί ἄνθρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ὥμην πρὸ τοῦ παντὶ δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν· [96d] ἐπειδὰν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρῆι σάρκες προσγένωνται, τοῖς δὲ ὀστοῖς ὄστα, καὶ οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῶν οἰκεῖα ἐκάστοις προσγένηται, τότε δὴ τὸν ὄλιγον ὅγκον ὅντα ὕστερον πολὺν γεγονέναι, καὶ οὕτω γίγνεσθαι τὸν σμικρὸν ἀνθρωπὸν μέγαν. οὕτως τότε ὥμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. σκέψαι δὴ καὶ τάδε ἔτι. ὥμην γὰρ ἱκανῶς μοι δοκεῖν, ὅπότε τις φαίνοιτο ἀνθρωπὸς παραστὰς μέγας σμικρῷ μείζων εἶναι [96e] αὐτῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἵππος ἵππου· καὶ ἔτι γε τούτων ἐναργέστερα, τὰ δέκα μοι ἔδοκει τῶν ὀκτὼ πλέονα εἶναι διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσεῖναι, καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου μεῖζον εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν. νῦν δὲ δὴ, ἔφη ὁ Κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ

αύτῶν;

St. 97a

[Φαίδων]: πόρρω που, ἔφη, νὴ Δία ἐμὲ εἶναι τοῦ οἰεσθαι περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ οὐδὲ ὡς ἐπειδὴν ἐνὶ τις προσθῇ ἔν, ἢ τὸ ἐν ὧ προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθέν, ἢ τὸ προστεθὲν καὶ ὧ προσετέθη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἐτέρου τῷ ἐτέρῳ δύο ἐγένετο· θαυμάζω γὰρ εἰ ὅτε μὲν ἐκάτερον αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἐν ἄρα ἐκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἡστην τότε δύο, ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὕτη ἄρα αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο τοῦ δύο γενέσθαι, ἢ σύνοδος τοῦ πλησίου ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε ὡς ἔάν τις ἐν διασχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι ὡς αὕτη αὖ αἰτία γέγονεν, ἢ σχίσις, τοῦ δύο γεγονέναι· ἐναντία γὰρ γίγνεται [97b] ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι. τότε μὲν γὰρ ὅτι συνήγετο πλησίου ἀλλήλων καὶ προσετίθετο ἔτερον ἔτερῳ, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἔτερον ἀφ' ἔτερου. οὐδέ γε δι' ὅτι ἐν γίγνεται ὡς ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἐμαυτόν, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν ἐνὶ λόγῳ δι' ὅτι γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου, ἀλλά τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτον δὲ οὐδαμῆ προσίεμαι. ἀλλ' ἀκούσας μὲν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος, [97c] καὶ λέγοντος ὡς ἄρα νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτη δὴ τῇ αἰτίᾳ ἡσθην τε καὶ ἔδοξε μοι τρόπον τινὰ εὗ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον, καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τὸν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν καὶ ἐκαστον τιθέναι ταύτη ὅπη ἀν βέλτιστα ἔχη· εἰ οὖν τις βούλοιτο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἐκάστου ὅπη γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπη βέλτιστον αὐτῷ ἐστιν ἢ εἶναι ἢ ἄλλο [97d] ὅτιοῦν πάσχειν ἢ ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀνθρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκείνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὴ λογιζόμενος ἀσμενος ηὔρηκέναι ὥμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν ὅντων κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καί μοι φράσειν πρῶτον μὲν πότερον ἢ γῆ πλατεῖά ἐστιν ἢ στρογγύλη, [97e] ἐπειδὴ δὲ φράσειν, ἐπεκδιηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμεινον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτήν, ἐπεκδιηγήσεσθαι ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἴ μοι

St. 98a

[Φαίδων]: ταῦτα ἀποφαίνοι, παρεσκευάσμην ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας ἄλλο εῖδος.

St. 99a

[Φαίδων]: καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευάσμην ὥσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τροπῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἐκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ἢ πάσχει. οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτὸν ὥμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστὶν [98b] ὥσπερ ἔχει· ἐκάστῳ οὖν αὐτῶν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ κοινῇ πᾶσι τὸ ἐκάστῳ βέλτιστον ὥμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγήσεσθαι ἀγαθόν· καὶ οὐκ ἀν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάνυ σπουδῇ λαβὼν τὰς βίβλους ὡς τάχιστα οἵος τ' ἢ ἀνεγίγνωσκον, ἵν' ὡς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον. ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς ἐλπίδος, ὡς ἐταῖρε, ὧχόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προϊὼν καὶ ἀναγιγνώσκων ὄρῳ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν [98c] τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καί μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι ὥσπερ ἀν εἴ τις λέγων ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει νῷ πράττει, κάπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἐκάστων ὡν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι σύγκειται μου τὸ σῶμα ἐξ ὄστῶν καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὄστα ἐστιν στερεὰ καὶ διαφυάς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεύρα οἷα ἐπιτείνεσθαι καὶ [98d] ἀνίεσθαι, περιαμπέχοντα τὰ ὄστα μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ δέρματος ὃ συνέχει αὐτά· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὄστῶν ἐν ταῖς αὐτῶν συμβολαῖς χαλῶντα καὶ συντείνοντα τὰ νεύρα κάμπτεσθαι που ποιεῖ οἶόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν συγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ

διαλέγεσθαι ὑμῖν ἔτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἄκοὰς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα [98e] αἰτιώμενος, ἀμελήσας τὰς ὡς ἀληθῶς αἰτίας λέγειν, ὅτι, ἐπειδὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὐτὸν δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην ἡν ἀν κελεύσωσιν· ἐπεὶ νὴ τὸν κύνα, ὡς ἐγῶμαι, πάλαι ἀν ταῦτα τὰ νεῦρα καὶ τὰ ὄστα ἡ περὶ Μέγαρα ἡ Βοιωτοὺς ἡν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ μὴ δικαιότερον ὥμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην ἡντιν' ἀν τάττῃ. ἀλλ' αἴτια μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄτοπον· εἰ δέ τις λέγοι ὅτι ἀνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὄστα καὶ νεῦρα καὶ ὄσα ἄλλα ἔχω οὐκ ἀν οὗτος τ' ἡ ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἀν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἂ ποιῶ, καὶ ταῦτα νῷ πράττων, ἀλλ' οὐ τῇ [99b] τοῦ βελτίστου αἱρέσει, πολλὴ ἀν καὶ μακρὰ ράθυμία εἶη τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἵον τ' εἶναι ὅτι ἄλλο μέν τι ἔστι τὸ αἴτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δὲ ἔκεινο ἀνευ οὐ τὸ αἴτιον οὐκ ἀν ποτ' εἴη αἴτιον· δὲ δὴ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὕσπερ ἐν σκότει, ἀλλοτρίω ὄνόματι προσχρώμενοι, ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μέν τις δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν, ὁ δὲ ὕσπερ καρδόπω πλατείᾳ βάθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει· τὴν [99c] δὲ τοῦ ὡς οἵον τε βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κείσθαι, ταύτην οὔτε ζητούσιν οὔτε τινὰ οἴονται δαιμονίαν ἴσχυν ἔχειν, ἀλλὰ ἡγοῦνται τούτου Ἀτλαντα ἀν ποτε ἴσχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον καὶ μᾶλλον ἄπαντα συνέχοντα ἔξευρεῖν, καὶ ὡς ἀληθῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ δέον συνδεῖν καὶ συνέχειν οὐδὲν οἴονται. ἐγὼ μὲν οὖν τῆς τοιαύτης αἰτίας ὅπη ποτὲ ἔχει μαθητῆς ὀτουοῦν ἥδιστ' ἀν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἐστερήθην καὶ οὕτ' αὐτὸς εὔρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἵος τε ἐγενόμην, τὸν δεύτερον πλοῦν [99d] ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν ἡ πεπραγμάτευμαι βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὡς Κέβης; ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς βούλομαι. ἔδοξε τοίνυν μοι, ἡ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπειρήκη τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι μὴ πάθοιμι ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ σκοπούμενοι πάσχουσιν· διαφθείρονται γάρ που ἔνιοι τὰ ὄμματα, ἔὰν μὴ ἐν ὕδατι ἡ τινι [99e] τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. τοιούτον τι καὶ ἐγὼ διενοήθην, καὶ ἔδεισα μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθείην βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἄπτεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δὴ μοι χρῆναι εἰς τὸν λόγους καταψυγόντα ἐν ἔκεινοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν.

St. 100a

[Φαίδων]: Ἰσως μὲν οὖν ὡς εἰκάζω τρόπον τινὰ οὐκ ἔοικεν· οὐ γὰρ πάνυ συγχωρῶ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἡ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις. ἀλλ' οὖν δὴ ταύτη γε ὕρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἐκάστοτε λόγον ὃν ἀν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἂ μὲν ἀν μοι δοκῇ τούτῳ συμφωνεῖν τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὄντων, ἂ δ' ἀν μῆ, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δὲ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἂ λέγω· οἷμαι γάρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κέβης, οὐ σφόδρα. ἀλλ', [100b] ἡ δ' ὅς, ὡδε λέγω, οὐδὲν καινόν, ἀλλ' ἄπερ ἀεί τε ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος δὲ πεπραγμάτευμαι, καὶ εἴμι πάλιν ἐπ' ἔκεινα τὰ πολυθρύλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἔκεινων, ὑποθέμενος εἶναί τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τάλλα πάντα· ἂ εἴ μοι δίδως τε καὶ συγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐλπίζω σοι ἐκ τούτων τὴν αἰτίαν ἐπιδείξειν καὶ ἀνευρήσειν ὡς ἀθάνατον ἡ ψυχή. ἀλλὰ [100c] μήν, ἔφη ὁ Κέβης, ὡς διδόντος σοι οὐκ ἀν φθάνοις περαίνων. σκόπει δή, ἔφη, τὰ ἔξῆς ἔκεινοις ἔάν σοι συνδοκῇ ὕσπερ ἐμοί. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τι ἔστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἐν ἄλλο καλὸν εἶναι ἡ διότι μετέχει ἔκεινου τοῦ καλοῦ· καὶ πάντα δὴ οὕτως λέγω. τῇ τοιᾶδε αἰτίᾳ συγχωρεῖς; συγχωρῶ, ἔφη. οὐ τοίνυν, ἡ δ' ὅς, ἔτι μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς ταύτας γιγνώσκειν· ἀλλ' ἔάν τις μοι λέγῃ δι' [100d] ὅτι καλόν ἔστιν ὄτιούν, ἡ χρῶμα εὐανθὲς ἔχον ἡ σχῆμα ἡ ἄλλο ὄτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν ἔω, — ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι — τοῦτο δὲ ἀπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ Ἰσως εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἡ ἡ ἔκεινου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία εἴτε ὅπη δὴ καὶ ὅπως προσγενομένη· οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο διισχυρίζομαι, ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα τὰ καλὰ γίγνεται καλά. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ

έμαυτῷ ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλω, καὶ τούτου ἔχόμενος ἡγοῦμαι [100e] οὐκ ἄν ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὁτιοῦν ἄλλω ἀποκρίνασθαι ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ γίγνεται καλά· Ἡ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; δοκεῖ. καὶ μεγέθει ἄρα τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι τὰ ἐλάττω ἐλάττω; ναί.

St. 101a

[Φαίδων]: οὐδὲ σὺ ἄρ' ἄν ἀποδέχοιο εἴ τίς τινα φαίη ἔτερον ἔτέρου τῇ κεφαλῇ μείζω εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, ἀλλὰ διαμαρτύροιο ἄν ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ ὅτι τὸ μείζον πᾶν ἔτερον ἔτέρου οὐδενὶ ἄλλω μεῖζόν ἐστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μεῖζον, διὰ τὸ μέγεθος, τὸ δὲ ἐλαττὸν οὐδενὶ ἄλλω ἐλαττὸν ἢ σμικρότητι, καὶ διὰ τοῦτο ἐλαττὸν, διὰ τὴν σμικρότητα, φοβούμενος οἶμαι μή τίς σοι ἐναντίος λόγος ἀπαντήσῃ, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῆς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μεῖζον μεῖζον εἶναι καὶ τὸ ἐλαττὸν ἐλαττὸν, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ σμικρῷ οὕσῃ τὸν μείζω [101b] μείζω εἶναι, καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, τὸ σμικρῷ τινι μέγαν τινὰ εἶναι· ἢ οὐκ ἄν φοβοῖο ταῦτα; καὶ ὁ Κέβης γελάσας, ἔγωγε, ἔφη. οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖο ἄν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλήθος; καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μεῖζον εἶναι ἄλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος. πάνυ γ', ἔφη. τί δέ; ἐνὶ ἐνὸς προστεθέντος τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ [101c] δύο γενέσθαι ἢ διασχισθέντος τὴν σχίσιν οὐκ εὐλαβοῖο ἄν λέγειν; καὶ μέγα ἄν βιώης ὅτι οὐκ οἰσθα ἄλλως πως ἔκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὸν τῆς ίδιας ούσίας ἐκάστου οὐ ἄν μετάσχῃ, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι ἄλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν, καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος δὲ ἄν μέλλῃ ἐν ἔσεσθαι, τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐώης ἄν χαίρειν, παρεὶς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαυτοῦ σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιώς ἄν, τὸ λεγόμενον, [101d] τὴν σαυτοῦ σκιὰν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἔχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἄν. εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἐώης ἄν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο ἔως ἄν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὄρμηθέντα σκέψαιο εἴ τοι ἀλλήλοις συμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ· ἔπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγου, ὡσαύτως ἄν διδοίης, ἄλλην αὖ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος ἥτις τῶν ἄνωθεν βελτίστη φαίνοιτο, ἔως [101e] ἐπί τι ίκανὸν ἔλθοις, ἅμα δὲ οὐκ ἄν φύροιο ὠσπερ οἱ ἀντιλογικοὶ περὶ τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἔξι ἐκείνης ὄρμημένων, εἴπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὔρεῖν; ἐκείνοις μὲν γάρ ἵσως οὐδὲ εῖς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς· ίκανοὶ γάρ ὑπὸ σοφίας δόμοῦ πάντα κυκῶντες δόμως δύνασθαι αὐτοὶ αὐτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ', εἴπερ εἴ τῶν φιλοσόφων,

St. 102a

[Φαίδων]: οἶμαι ἂν ὡς ἔγω λέγω ποιοῖς. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὅ τε Σιμμίας ἅμα καὶ ὁ Κέβης. νὴ Δία, ὦ Φαίδων, εἰκότως γε· θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ ὡς ἐναργῶς τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι εἰπεῖν ἐκείνος ταῦτα. πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔδοξεν. καὶ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀποῦσι, νῦν δὲ ἀκούουσιν. ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;

St. 103a

[Ἐχεκράτης]: ὡς μὲν ἔγω οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα συνεχωρήθη, καὶ ὡμολογεῖτο εἶναι τι ἔκαστον τῶν εἰδῶν καὶ τούτων τάλλα μεταλαμβάνοντα αὐτῶν τούτων τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἥρωτα, εἰ δή, ἢ δ' ὅς, ταῦτα οὕτως λέγεις, ἄρ' οὐχ, ὅταν Σιμμίαν Σωκράτους φῆς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τότ' εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφότερα, καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα; ἔγωγε. ἀλλὰ γάρ, ἢ δ' ὅς, ὄμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκράτους οὐχ ὡς τοῖς ρήμασι λέγεται οὕτω καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχειν; [102c] οὐ γάρ που πεφυκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν τούτω, τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει ὃ τυγχάνει ἔχων· οὐδὲν' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν ὅτι Σωκράτης ὁ Σωκράτης ἐστίν, ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει ὁ Σωκράτης πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος; ἀληθῆ. οὐδέ γε αὖ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα; ἐστι ταῦτα. οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὧν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν [102d] τὴν

σμικρότητα ύπεχων, τῷ δὲ τὸ μέγεθος τῆς σμικρότητος παρέχων ὑπερέχον. καὶ ἅμα μειδιάσας, ἔσικα, ἔφη, καὶ συγγραφικῶς ἐρεῖν, ἀλλ' οὖν ἔχει γέ που ὡς λέγω. συνέφη. λέγω δὴ τοῦδ' ἔνεκα, βουλόμενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μέγεθος οὐδέποτ' ἔθέλειν ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ σμικρὸν οὐδ' ἔθέλειν ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν τὸ ἔτερον, ἥ φεύγειν καὶ ὑπεκχωρεῖν ὅταν αὐτῷ προσίη [102e] τὸ ἐναντίον, τὸ σμικρόν, ἥ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολαέναι· ὑπομένον δὲ καὶ δεξαμενον τὴν σμικρότητα οὐκ ἔθέλειν εἶναι ἔτερον ἥ ὅπερ ἦν. ὕσπερ ἐγὼ δεξάμενος καὶ ὑπομείνας τὴν σμικρότητα, καὶ ἔτι ὧν ὅσπερ εἰμί, οὗτος ὁ αὐτὸς σμικρός είμι· ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκεν μέγα ὃν σμικρὸν εἶναι· ὡς δ' αὐτῶς καὶ τὸ σμικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἔθέλει ποτὲ μέγα γίγνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐναντίων, ἔτι ὃν ὅπερ ἦν, ἅμα τούναντίον γίγνεσθαι τε καὶ εἶναι, ἀλλ' ἥτοι ἀπέρχεται ἥ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ τῷ παθήματι. παντάπασιν, ἔφη ὁ Κέβης, οὕτω φαίνεται μοι. καί τις εἴπε τῶν παρόντων ἀκούσας — ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι — πρὸς θεῶν, οὐκ ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομένων ὡμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μεῖζον γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἔλαττον, καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἥ γένεσις τοῖς ἐναντίοις, ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι ὅτι τοῦτο οὐκ ἄν ποτε γένοιτο. καὶ ὁ Σωκράτης παραβαλὼν τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκούσας, [103b] ἀνδρικῶς, ἔφη, ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι ἐννοεῖς τὸ διαφέρον τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γάρ ἐλέγετο ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον πρᾶγμα γίγνεσθαι, νῦν δέ, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἐστῷ ἐναντίον οὐκ ἄν ποτε γένοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γάρ, ὡς φίλε, περὶ τῶν ἔχοντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ, νῦν δὲ περὶ ἐκείνων αὐτῶν ὧν ἐνόντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὄνυμαζόμενα· αὐτὰ [103c] δ' ἐκεῖνα οὐκ ἄν ποτέ φαμεν ἐθελῆσαι γένεσιν ἀλλήλων δέξασθαι. καὶ ἅμα βλέψας πρὸς τὸν Κέβητα εἴπεν, ἄρα μή που, ὡς Κέβης, ἔφη, καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν ὧν ὅδε εἴπεν; οὐδ' αὖ, ἔφη ὁ Κέβης, οὕτως ἔχω· καίτοι οὔτι λέγω ὡς οὐ πολλά με ταράττει. συνωμολογήκαμεν ἄρα, ἥ δ' ὅς, ἀπλῶς τοῦτο, μηδέποτε ἐναντίον ἐστῷ τὸ ἐναντίον ἐσεσθαι. παντάπασιν, ἔφη. ἔτι δή μοι καὶ τόδε σκέψαι, ἔφη, εἰ ἄρα συνωμολογήσεις. Θερμόν τι καλεῖς καὶ ψυχρόν; ἔγωγε. ἄρ' ὅπερ χιόνα καὶ πῦρ; μὰ [103d] Δί' οὐκ ἔγωγε. ἀλλ' ἔτερόν τι πυρὸς τὸ θερμὸν καὶ ἔτερόν τι χιόνος τὸ ψυχρόν; ναί. ἀλλὰ τόδε γ' οἷμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα γ' οὔσαν δεξαμένην τὸ θερμόν, ὕσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, ἔτι ἐσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα καὶ θερμόν, ἀλλὰ προσιόντος τοῦ θερμοῦ ἥ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ ἥ ἀπολεῖσθαι. πάνυ γε. καὶ τὸ πῦρ γε αὖ προσιόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ ἥ ὑπεξιέναι ἥ ἀπολεῖσθαι, οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν δεξαμενον τὴν ψυχρότητα ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, πῦρ καὶ ψυχρόν. ἀληθῆ, [103e] ἔφη, λέγεις. ἔστιν ἄρα, ἥ δ' ὅς, περὶ ἔνια τῶν τοιούτων, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ αὐτοῦ ὄνόματος εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι ὃ ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν ἀεί, ὅτανπερ ἦν. ἔτι δὲ ἐν τῷδε ἴσως ἔσται σαφέστερον ὃ λέγω· τὸ γὰρ περιττὸν ἀεί που δεῖ τούτου τοῦ ὄνόματος τυγχάνειν ὅπερ νῦν λέγομεν· ἥ οὐ; πάνυ γε.

St. 104a

[Φαίδων]: ἄρα μόνον τῶν ὄντων — τοῦτο γὰρ ἔρωτῷ — ἥ καὶ ἄλλο τι ὃ ἔστι μὲν οὐχ ὅπερ τὸ περιττόν, ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἐστοῦ ὄνόματος καὶ τοῦτο καλεῖν ἀεὶ διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι ὥστε τοῦ περιττοῦ μηδέποτε ἀπολεῖπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἷον καὶ ἡ τριὰς πέπονθε καὶ ἄλλα πολλά. σκόπει δὲ περὶ τῆς τριάδος. ἄρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς ὄνόματι ἀεὶ προσαγορευτέα εἶναι καὶ τῷ τοῦ περιττοῦ, ὄντος οὐχ ὅπερ τῆς τριάδος; ἀλλ' ὅμως οὕτως πέφυκε καὶ ἡ τριὰς καὶ ἡ πεμπτὰς καὶ ὁ ἡμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἄπας, ὥστε οὐκ [104b] ὧν ὅπερ τὸ περιττὸν ἀεὶ ἔκαστος αὐτῶν ἔστι περιττός· καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα καὶ ἄπας ὃ ἔτερος αὖ στίχος τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ὧν ὅπερ τὸ ἄρτιον ὅμως ἔκαστος αὐτῶν ἄρτιός ἔστιν ἀεὶ· συγχωρεῖς ἥ οὐ; πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη. ὃ τοίνυν, ἔφη, βούλομαι δηλώσαι, ἄθρει. ἔστιν δὲ τόδε, ὅτι φαίνεται οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐναντία ἀλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ ὄντ' ἀλλήλοις ἐναντία ἔχει ἀεὶ τάναντία, οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομένοις ἐκείνην τὴν ἰδέαν ἥ ἀν τῇ ἐν αὐτοῖς οὐσῃ ἐναντία ἥ, ἀλλ' ἐπιούσης αὐτῆς ἥτοι ἀπολλύμενα ἥ ὑπεκχωροῦντα. ἥ οὐ φήσομεν τὰ τρία καὶ ἀπολεῖσθαι πρότερον καὶ ἄλλο ὅτιον πείσεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι ἔτι τρία ὄντα ἄρτια

γενέσθαι; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης. οὐδὲ μήν, ἢ δ' ὅς, ἐναντίον γέ ἐστι δυὰς τριάδι. οὐ γὰρ οὖν. οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἰδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἄττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα. ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. βούλει οὖν, ἢ δ' ὅς, ἐὰν οἷοί τ' ὥμεν, ὄρισώμεθα ὅποια ταῦτα ἐστιν; πάνυ γε. ἄρ' [104d] οὖν, ἔφη, ὡς Κέβης, τάδε εἶη ἄν, ἢ ὅτι ἀν κατάσχη μὴ μόνον ἀναγκάζει τὴν αὐτοῦ ἰδέαν αὐτὸ διχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίου αὐτῷ ἀεί τινος; πῶς λέγεις; ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν. οἶσθα γὰρ δίπου ὅτι ἀν ἡ τῶν τριῶν ἰδέα κατάσχη, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι ἄλλα καὶ περιττοῖς. πάνυ γε. ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δῆ, φαμέν, ἡ ἐναντία ἰδέα ἐκείνη τῇ μορφῇ ἢ ἀν τοῦτο ἀπεργάζηται οὐδέποτε ἀν ἔλθοι. οὐ γάρ. εἰργάζετο δέ γε ἡ περιττή; ναί. ἐναντία δὲ ταύτη ἡ τοῦ ἄρτίου; ναί. ἐπὶ [104e] τὰ τρία ἄρα ἡ τοῦ ἄρτίου ἰδέα οὐδέποτε ἥξει. οὐ δῆτα. ἄμοιρα δὴ τοῦ ἄρτίου τὰ τρία. ἄμοιρα. ἀνάρτιος ἄρα ἡ τριάς. ναί.

St. 105a

[Φαίδων]: ὃ τοίνυν ἔλεγον ὄρίσασθαι, ποῖα οὐκ ἐναντία τινὶ ὅντα ὅμως οὐ δέχεται αὐτό, τὸ ἐναντίον — οἷον νῦν ἡ τριάς τῷ ἄρτιῳ οὐκ οὖσα ἐναντία οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται, τὸ γὰρ ἐναντίον ἀεὶ αὐτῷ ἐπιφέρει, καὶ ἡ δυὰς τῷ περιττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ καὶ ἄλλα πάμπολλα — ἀλλ' ὅρα δὴ εἰ οὕτως ὁρίζῃ, μὴ μόνον τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἀν ἐπιφέρῃ τι ἐναντίον ἐκείνῳ, ἔφ' ὅτι ἀν αὐτὸ ἵη, αὐτὸ τὸ ἐπιφέρον τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα μηδέποτε δέξασθαι. πάλιν δὲ ἀναμιμήσκου· οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν. τὰ πέντε τὴν τοῦ ἄρτίου οὐ δέξεται, οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον. τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλω ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν τοῦ [105b] περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ δὴ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ τάλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἡμισυ, τὴν τοῦ ὅλου, καὶ τριτημόριον αῦ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ἔπη τε καὶ συνδοκεῖ σοι οὕτως. πάνυ σφόδρα καὶ συνδοκεῖ, ἔφη, καὶ ἐπομαί. πάλιν δή μοι, ἔφη, ἐξ ἀρχῆς λέγε. καὶ μή μοι ὃ ἀν ἐρωτῶ ἀποκρίνου, ἀλλὰ μιμούμενος ἐμέ. λέγω δὴ παρ' ἦν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν, τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὄρῶν ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ ἔροιο με ὡς ἀν τί ἐν τῷ σώματι ἐγγένηται θερμὸν ἔσται, οὐ τὴν ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ ἀπόκρισιν ἐκείνην τὴν ἀμαθῆ, ὅτι ὡς ἀν θερμότης, ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τῶν νῦν, ὅτι ὡς ἀν πῦρ· οὐδὲ ἀν ἔρη ὡς ἀν σώματι τί ἐγγένηται νοσήσει, οὐκ ἐρῶ ὅτι ὡς ἀν νόσος, ἀλλ' ὡς ἀν πυρετός· οὐδ' ὡς ἀν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται περιττὸς ἔσται, οὐκ ἐρῶ ὡς ἀν περιττότης, ἀλλ' ὡς ἀν μονάς, καὶ τάλλα οὕτως. ἀλλ' ὅρα εἰ ἡδη ἱκανῶς οἶσθ' ὅτι βούλομαι. ἀλλὰ πάνυ ἱκανῶς, ἔφη. ἀποκρίνου δή, ἢ δ' ὅς, ὡς ἀν τί ἐγγένηται σώματι ζῶν ἔσται; ὡς ἀν ψυχή, ἔφη. οὐκοῦν [105d] ἀεὶ τοῦτο οὕτως ἔχει; πῶς γὰρ οὐχί; ἢ δ' ὅς. ψυχὴ ἄρα ὅτι ἀν αὐτὴ κατάσχη, ἀεὶ ἥκει ἐπ' ἐκείνο φέρουσα ζωήν; ἥκει μέντοι, ἔφη. πότερον δ' ἔστι τι ζωῆ ἐναντίον ἡ οὐδέν; ἔστιν, ἔφη. τί; Θάνατος. οὐκοῦν ψυχὴ τὸ ἐναντίον ὡς αὐτὴ ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μή ποτε δέξηται, ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ὡμολόγηται; καὶ μάλα σφόδρα, ἔφη ὁ Κέβης. τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἄρτίου ἰδέαν τί νυνδὴ ὠνομάζομεν; ἀνάρτιον, ἔφη. τὸ δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἀν μουσικὸν μὴ δέχηται; ἄμουσον, [105e] ἔφη, τὸ δὲ ἀδίκον. εἴεν· ὃ δ' ἀν θάνατον μὴ δέχηται τί καλοῦμεν; ἀθάνατον, ἔφη. οὐκοῦν ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον; οὕ αθάνατον ἄρα ψυχή. αθάνατον. εἴεν, ἔφη· τοῦτο μὲν δὴ ἀποδεδεῖχθαι φῶμεν; ἢ πῶς δοκεῖ; καὶ μάλα γε ἱκανῶς, ὡς Σώκρατες.

St. 106a

[Φαίδων]: τί οὖν, ἢ δ' ὅς, ὡς Κέβης; εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνωλέθρω εἶναι, ἄλλο τι τὰ τρία ἡ ἀνώλεθρα ἀν ἦν; πῶς γὰρ οὗ; οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὅπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπάγοι, ὑπεξήει ἀν ἡ χιῶν οὖσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἀν ἀπώλετό γε, οὐδ' αῦ ὑπομένουσα ἐδέξατο ἀν τὴν θερμότητα. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ὡς δ' αὐτῶς οἵμαι καν εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον ἦν, ὅπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπήει, οὕποτ' ἀν ἀπεσβέννυτο οὐδ' ἀπώλλυτο, ἀλλὰ σῶν ἀν ἀπελθὸν ὠχετο. ἀνάγκη, ἔφη. οὐκοῦν [106b] καὶ ὡδε, ἔφη, ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἔστιν, ἀδύνατον ψυχῆ, ὅταν θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἵη, ἀπόλλυσθαι θάνατον μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέξεται οὐδὲ ἔσται τεθνηκία, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδέ γ' αῦ τὸ περιττόν, οὐδὲ δὴ πῦρ ψυχρόν, οὐδέ γε ἡ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἄν τις, ἄρτιον μὲν τὸ

περιττὸν μὴ γίγνεσθαι ἐπιόντος τοῦ ἀρτίου, ὥσπερ ὡμολόγηται, ἀπολομένου [106c] δὲ αὐτοῦ ἀντ' ἔκεινου ἄρτιον γεγονέναι; τῷ ταῦτα λέγοντι οὐκ ἀν ἔχοιμεν διαμαχέσασθαι ὅτι οὐκ ἀπόλλυται· τὸ γὰρ ἀνάρτιον οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὡμολόγητο ἡμῖν, ρᾳδίως ἀν διεμαχόμεθα ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἀρτίου τὸ περιττὸν καὶ τὰ τρία οἴχεται ἀπιόντα· καὶ περὶ πυρὸς καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἀν διεμαχόμεθα. ἡ οὖ; πάνυ μὲν οὖν. οὔκον καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὄμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἀν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι [106d] καὶ ἀνώλεθρος· εἰ δὲ μή, ἄλλου ἀν δέοι λόγου. ἀλλ' οὐδὲν δεῖ, ἔφη, τούτου γε ἔνεκα· σχολῇ γὰρ ἀν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ τό γε ἀθάνατον ἀίδιον ὃν φθορὰν δέξεται. ὁ δέ γε θεὸς οἴμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἴ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστιν, παρὰ πάντων ἀν ὄμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. παρὰ πάντων μέντοι νὴ Δί', ἔφη, ἀνθρώπων τέ γε καὶ ἔτι μᾶλλον, ὡς ἐγῶμαι, παρὰ θεῶν. ὅπότε [106e] δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχὴ ἡ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἀν εἴη; πολλὴ ἀνάγκη. ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἀνθρωπὸν τὸ μὲν θυητόν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπίον, ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ. φαίνεται.

St. 107a

[Φαίδων]: παντὸς μᾶλλον ἄρα, ἔφη, ὡς Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν Ἀιδου. οὔκουν ἔγωγε, ὡς Σωκρατες, ἔφη, ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ' εἰ δή τι Σιμμίας ὅδε ἡ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὗ ἔχει μὴ κατασιγήσαι· ὡς οὐκ οἶδα εἰς ὄντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἡ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἡ τι εἰπεῖν ἡ ἀκοῦσαι. ἀλλὰ μήν, ἡ δ' δς ὁ Σιμμίας, οὐδ' αὐτὸς ἔχω ἔτι ὅπῃ ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομένων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὃν [107b] οἱ λόγοι εἰσίν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἔμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων. οὐ μόνον γ', ἔφη, ὡς Σιμμία, ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ ταῦτα τε εὗ λέγεις καὶ τάς γε ὑποθέσεις τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτέαισαφέστερον· καὶ ἔὰν αὐτὰς ἰκανῶς διέληπτε, ὡς ἐγῶμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον δυνατὸν μάλιστ' ἀνθρώπῳ ἐπακολουθῆσαι· κὰν τοῦτο αὐτὸ σαφὲς γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω. ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. ἀλλὰ [107c] τόδε γ', ἔφη, ὡς ἀνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἰπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ὡς καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἀν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγῆ, ἔρμαιον ἀν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἄμ' ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἀν [107d] εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἀιδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἀ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἡ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἔκεισε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως, ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἔκαστον ὁ ἔκάστου δαίμων, ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὕτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δή τινα τόπον, οἱ δεῖ τοὺς συλλεγέντας διαδικασμένους εἰς Ἀιδου πορεύεσθαι [107e] μετὰ ἡγεμόνος ἔκεινου ὡς δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἔκεισε πορεύσαι· τυχόντας δὲ ἔκει ὃν δὴ τυχεῖν καὶ μείναντας δὲν χρὴ χρόνον ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμῶν κομίζει ἐν πολλαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις.

St. 108a

[Φαίδων]: ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ ὡς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει· ἔκεινος μὲν γὰρ ἀπλῆν οἴμόν φησιν εἰς Ἀιδου φέρειν, ἡ δ' οὕτε ἀπλῇ οὕτε μία φαίνεται μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἀν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γάρ πού τις ἀν διαμάρτοι οὐδαμόσε μιᾶς ὄδοιο οὕσης. νῦν δὲ ἔοικε σχίσεις τε καὶ τριόδους πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν θυσιῶν τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρόμενος λέγω. ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρονιμος ψυχὴ ἔπεται τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δ' ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἴπον, περὶ ἔκεινο πολὺν χρόνον [108b] ἐπτοημένη καὶ περὶ τὸν ὄρατὸν τόπον, πολλὰ ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βίᾳ καὶ μόγις ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη. ἀφικομένην δὲ ὅθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καὶ τι πεποιηκαῖ τοιοῦτον, ἡ φόνων ἀδίκων ἡμένην ἡ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα

είργασμένην, ἂν τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὅντα, ταύτην μὲν ἄπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται καὶ οὕτε συνέμπορος οὕτε ἡγεμών ἐθέλει γίγνεσθαι, αὐτὴ δὲ [108c] πλανᾶται ἐν πάσῃ ἔχομένη ἀπορίᾳ ἥντιν δῆ τινες χρόνοι γένουνται, ὃν ἐλθόντων ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτὴν πρέπουσαν οἰκησιν· ἡ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦσα, καὶ συνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ὕκησεν τὸν αὐτὴν ἐκάστη τόπον προσήκοντα. εἰσὶν δὲ πολλοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῆς γῆς τόποι, καὶ αὐτὴν οὕτε οἵα οὕτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς ἔγὼ ὑπὸ τινος πέπεισμαι. καὶ [108d] ὁ Σιμμίας, πῶς ταῦτα, ἔφη, λέγεις, ὡς Σώκρατες; περὶ γάρ τοι γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δῆ ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα ἢ σὲ πείθει· ἡδέως οὖν ἀν ἀκούσαιμι. ἀλλὰ μέντοι, ὡς Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἢ γ' ἐστίν· ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἡ κατὰ τὴν Γλαύκου τέχνην, καὶ ἄμα μὲν ἔγὼ ἵσως ούδ' ἀν οἴσος τε εἴην, ἄμα δέ, εἰ καὶ ἡπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμός, ὡς Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἔξαρκειν. τὴν μέντοι ίδεαν τῆς γῆς οίαν πέπεισμαι [108e] εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς ούδεν με κωλύει λέγειν.

St. 109a

[Φαίδων]: ἀλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρκεῖ. πέπεισμαι τοίνυν, ἡ δ' ὅς, ἔγὼ ὡς πρῶτον μέν, εἰ ἐστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερῆς οῦσα, μηδὲν αὐτῇ δεῖν μήτε ἀέρος πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμιᾶς τοιαύτης, ἀλλὰ ικανὴν εἶναι αὐτὴν ἵσχειν τὴν ὄμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἐστῶ πάντη καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ίσορροπίαν· ίσόρροπον γὰρ πρᾶγμα ὄμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἔξει μᾶλλον ούδ' ἡττον οὐδαμόσε κλιθῆναι, ὄμοίως δ' ἔχον ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἡ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. καὶ ὥρθως γε, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἔτι τοίνυν, ἔφη, πάμμεγά τι εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς [109b] μέχρι Ἡρακλείων στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινι μορίῳ, ὥσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἡ βατράχους περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας, καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖσι τοιούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοῖλα καὶ παντοδαπὰ καὶ τὰς ιδέας καὶ τὰ μεγέθη, εἰς ἢ συνερρυηκέναι τό τε ὅδωρ καὶ τὴν ὄμιχλην καὶ τὸν ἀέρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ κεῖσθαι τῷ οὐρανῷ ἐν ὥπερ ἐστὶ τὰ ἄστρα, δὸν δῆ αἰθέρα ὄνομάζειν τοὺς [109c] πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων λέγειν· οὗ δῆ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ συρρεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦντας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λεληθέναι καὶ οἰεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὥσπερ ἀν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἰοιτό τε ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὅδατος ὄρῶν τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ δὲ βραδυτῆτά [109d] τε καὶ ἀσθένειαν μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος μηδὲ ἐωρακῶς εἴη, ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ὃν τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλου ἀκηκοῶς εἴη τοῦ ἐωρακότος. ταύτον δῆ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οἰκοῦντας γὰρ ἐν τινι κοίλῳ τῆς γῆς οἰεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωροῦντα· τὸ δὲ εἶναι ταύτον, ὑπ' [109e] ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος οὐχ οἴους τε εἶναι ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἐσχατὸν τὸν ἀέρα· ἐπεί, εἴ τις αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι ἡ πτηνὸς γενόμενος ἀνάπτοιτο, κατιδεῖν ἀν ἀνακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτοντες ὄρῶσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἀν τινα καὶ τὰ ἔκει κατιδεῖν, καὶ εἰ ἡ φύσις ικανὴ εἴη ἀνασχέσθαι θεωροῦσα, γνῶναι ἀν δτὶ ἔκεινός ἐστιν ὁ ἀληθῶς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθινὸν φῶς

St. 110a

[Φαίδων]: καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ. ἡδε μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ ἄπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε διεφθαρμένα ἐστὶν καὶ καταβεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἄλμης, καὶ οὕτε φύεται ἄξιον λόγου ούδεν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὕτε τέλειον ὡς ἐπος εἰπεῖν οὐδέν ἐστι, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροί εἰσιν, ὅπου ἀν καὶ ἡ γῆ ἡ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι ούδ' ὀπωστιοῦν ἄξια. ἔκεινα δὲ αὖ τῶν παρ' ἡμῖν πολὺ ἀν ἔτι πλέον φανείη διαφέρειν· εἰ [110b] γὰρ δῆ καὶ μῦθον λέγειν καλόν, ἄξιον ἀκοῦσαι, ὡς Σιμμία, οἴα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα. ἀλλὰ μήν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἡδέως ἀν ἀκούσαιμεν. λέγεται τοίνυν, ἔφη, ὡς ἐταῖρε, πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτὴ ίδεῖν, εἴ τις ἄνωθεν θεῶτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη,

χρώμασιν διειλημμένη, ὡν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα ὥσπερ δείγματα, οἵς δὴ οἱ γραφῆς καταχρῶνται. [110c] ἔκει δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων ἡ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἀλουργῇ εἶναι καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῆ, τὴν δὲ ὄση λευκὴ γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων συγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἔτι πλειόνων καὶ καλλιόνων ἡ ὄσα ἡμεῖς ἐωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐτῆς, ὅδατός τε καὶ ἀέρος ἔκπλεα ὄντα, [110d] χρώματός τι εἶδος παρέχεσθαι στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ, ὕστε ἐν τι αὐτῆς εἶδος συνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ οὕση τοιαύτῃ ἀνὰ λόγον τὰ φυόμενα φύεσθαι, δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὅρη ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὴν τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὡν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα μόρια, σάρδιά τε καὶ ίάσπιδας καὶ σμαράγδους καὶ [110e] πάντα τὰ τοιαῦτα· ἔκει δὲ οὐδὲν ὅτι οὐ τοιούτον εἶναι καὶ ἔτι τούτων καλλίω. τὸ δ' αἴτιον τούτου εἶναι ὅτι ἔκεινοι οἱ λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διεφθαρμένοι ὥσπερ οἱ ἐνθάδε ὑπὸ σηπεδόνος καὶ ἄλμης ὑπὸ τῶν δεῦρο συνερρυκότων, ἢ καὶ λίθοις καὶ γῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ζῷοις τε καὶ φυτοῖς αἰσχη τε καὶ νόσους παρέχει.

St. 111a

[Φαίδων]: τὴν δὲ γῆν αὐτὴν κεκοσμήσθαι τούτοις τε ἄπασι καὶ ἔτι χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις αὖ τοῖς τοιούτοις. ἐκφανῇ γὰρ αὐτὰ πεφυκέναι, ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς, ὕστε αὐτὴν ἴδειν εἶναι θέαμα εύδαιμόνων θεατῶν. ζῶα δ' ἐπ' αὐτῇ εἶναι ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκουντας, τοὺς δὲ περὶ τὸν ἀέρα ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν, τοὺς δ' ἐν νήσοις ἃς περιρρεῖν τὸν ἀέρα πρὸς τῇ ἡπείρῳ οὕσας· καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὅδωρ τε καὶ ἡ θάλαττά ἐστι πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν, τοῦτο ἔκει τὸν [111b] ἀέρα, ὃ δὲ ἡμῖν ἀήρ, ἔκεινοις τὸν αἰθέρα. τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς κρᾶσιν ἔχειν τοιαύτην ὕστε ἔκεινους ἀνόσους εἶναι καὶ χρόνον τε ζῆν πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε, καὶ ὅψει καὶ ἀκοῇ καὶ φρονήσει καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ αὐτῇ ἀποστάσει ἥπερ ἀήρ τε ὅδατος ἀφέστηκεν καὶ αἰθήρ ἀέρος πρὸς καθαρότητα. καὶ δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ἱερὰ αὐτοῖς εἶναι, ἐν οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε καὶ μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν καὶ τοιαύτας συνουσίας [111c] γίγνεσθαι αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τὸν γε ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα ὄρᾶσθαι ὑπ' αὐτῶν οίσα τυγχάνει ὄντα, καὶ τὴν ἄλλην εύδαιμονίαν τούτων ἀκόλουθον εἶναι. καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὔτω πεφυκέναι καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δ' ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα αὐτῆς κύκλω περὶ ὅλην πολλούς, τοὺς μὲν βαθυτέρους καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἡ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοὺς δὲ βαθυτέρους ὄντας τὸ χάσμα αὐτοὺς ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν τόπου, [111d] ἐστι δ' οὓς καὶ βραχυτέρους τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους. τούτους δὲ πάντας ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρησθαί τε πολλαχῇ καὶ κατὰ στενότερα καὶ εύρυτερα καὶ διεξόδους ἔχειν, ἢ πολὺ μὲν ὅδωρ ὁέντεν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὥσπερ εἰς κρατῆρας, καὶ ἀενάων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ θερμῶν ὄδάτων καὶ ψυχρῶν, πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς μεγάλους ποταμούς, πολλοὺς δὲ ὄγροι πηλοῦ καὶ καθαρωτέρους καὶ βορβορωδεστέρους, ὥσπερ [111e] ἐν Σικελίᾳ οἱ πρὸ τοῦ ὁύακος πηλοῦ ὁέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτὸς ὁ ὁύαξ· ὡν δὴ καὶ ἐκάστους τοὺς τόπους πληροῦσθαι, ὡς ἀν ἐκάστοις τύχη ἐκάστοτε ἡ περιρροὴ γιγνομένη. ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦσαν ἐν τῇ γῇ· ἐστι δὲ ἄρα αὕτη ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά.

St. 112a

[Φαίδων]: ἐν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὄν καὶ διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς, τοῦτο ὅπερ Ὁμηρος εἶπε, λέγων αὐτό

τῇλε μάλ', ἦχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον·

Hom. II. 8.14

[Φαίδων]: ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν. εἰς γὰρ τοῦτο

τὸ χάσμα συρρέουσί τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσιν· γίγνονται δὲ ἔκαστοι τοιοῦτοι δι' οἵας ἀν καὶ τῆς γῆς ρέωσιν. ἡ δὲ αἰτία [112b] ἐστὶν τοῦ ἐκρεῖν τε ἐντεῦθεν καὶ εἰσρεῖν πάντα τὰ ρέυματα, ὅτι πυθμένα οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸν ταύτην ποιεῖ· συνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς ὄρμήσῃ καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπὶ τάδε, καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ τε καὶ ἀναπνεῖ ρέον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ συναιωρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινούς τινας ἀνέμους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται καὶ εἰσιδὺν [112c] καὶ ἔξιόν. ὅταν τε οὖν ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα τὰ ρέυματα διὰ τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες· ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὄρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ αὐθις, τὰ δὲ πληρωθέντα ρεῖ διὰ τῶν ὄχετῶν καὶ διὰ τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἔκαστα ἀφικνούμενα, εἰς οὓς ἐκάστοις ὡδοποίηται, θαλάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς καὶ κρήνας ποιεῖ· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δυόμενα κατὰ [112d] τῆς γῆς, τὰ μὲν μακροτέρους τόπους περιελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους καὶ βραχυτέρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ μὲν πολὺ κατωτέρω ἡ ἦπιητλεῖτο, τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα δὲ ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς, καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ ἡ ἦπιητρεῖ ἔξεπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸν μέρος· ἔστι δὲ ἡ παντάπασιν κύκλῳ περιελθόντα, ἡ ἄπαξ ἡ καὶ πλεονάκις περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις, εἰς τὸ δυνατὸν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει. δυνατὸν [112e] δέ ἐστιν ἐκατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα δ' οὐ· ἄναντες γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ρέυμασι τὸ ἐκατέρωθεν γίγνεται μέρος.

St. 113α

[Φαίδων]: τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλά τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ρέυματά ἐστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἄττα ρέυματα, ὃν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἔξωτάτω ρέον περὶ κύκλῳ ὁ καλούμενος Ὦκεανός ἐστιν, τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως ρέων Ἀχέρων, δι' δὲ ἐρήμων τε τόπων ρεῖ ἄλλων καὶ δὴ καὶ ὑπὸ γῆν ρέων εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερούσιάδα, οὗ αἱ τῶν τετελευτηκότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται καὶ τινας εἰμαρμένους χρόνους μείνασαι, αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν πυρὶ πολλῷ καόμενον, καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ· ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ [113b] κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης, περιελιττόμενος δὲ τῇ γῇ ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἔσχατα τῆς Ἀχερούσιάδος λίμνης, οὐ συμμειγνύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου· οὗτος δ' ἐστὶν ὃν ἐπονομάζουσιν Πυριφλεγέθοντα, οὗ καὶ οἱ ρύακες ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν ὅπῃ ἄν τύχωσι τῆς γῆς. τούτου δὲ αὖ καταντικρὺ ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται, χρῶμα δ' ἔχοντα ὄλον οἴον ὁ κυανός, [113c] δὸν δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον, καὶ τὴν λίμνην ἣν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα· ὁ δὲ ἐμπεσῶν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀχερούσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μείγνυται, ἀλλὰ καὶ οὗτος κύκλῳ περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὅνομα δὲ τούτῳ ἐστίν, ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, κωκυτός. τούτων [113d] δὲ οὕτως πεφυκότων, ἐπειδὴν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἱ ὁ δαίμων ἔκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἱ τε καλῶς καὶ ὄσιώς βιωσαντες καὶ οἱ μῆ. καὶ οἱ μὲν ἄν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἡ δὴ αὐτοῖς ὄχηματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἴ τίς τι ἡδίκηκεν, τῶν τε εὔεργεσιῶν τιμᾶς [113e] φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἔκαστος· οἱ δὲ ἄν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἀμαρτημάτων, ἡ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας ἡ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἔξειργασμένοι ἡ ἄλλα ὄσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ρίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὕποτε ἐκβαίνουσιν.

St. 114α

[Φαίδων]: οἱ δὲ ἄν ιάσιμα μὲν μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἀμαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα ἡ μητέρα

ύπ' ὄργης βίαιόν τι πράξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, ἢ ἀνδροφόνοι τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη, ἐμπεσόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους ἐκβάλλει τὸ κῦμα, τοὺς μὲν ἀνδροφόνους κατὰ τὸν Κωκυτόν, τοὺς δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα· ἐπειδὴν δὲ φερόμενοι γένωνται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν οὓς ἀπέκτειναν, οἱ δὲ οὓς ὅβρισαν, καλέσαντες δ' ἵκετεύουσι καὶ [114b] δέονται ἔᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην καὶ δέξασθαι, καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσί τε καὶ λήγουσι τῶν κακῶν, εἰ δὲ μή, φέρονται αὐθις εἰς τὸν Τάρταρον καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς, καὶ ταῦτα πάσχοντες οὐ πρότερον παύονται πρὶν ἀν πείσωσιν οὓς ἡδίκησαν· αὕτη γὰρ ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἱ δὲ δὴ ἀν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ ὄσιώς βιῶνται, οὗτοι εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ [114c] δεσμωτηρίων, ἃνω δὲ εἰς τὴν καθαρὰν οἰκησιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ γῆς οἰκιζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἰκανῶς καθηράμενοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται, ἃς οὕτε ῥάδιον δηλῶσαι οὕτε ὁ χρόνος ἰκανὸς ἐν τῷ παρόντι. ἀλλὰ τούτων δὴ ἐνεκα χρὴ ὡν διεληλύθαμεν, ὡ Σιμμία, πᾶν ποιεῖν ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἄθλον καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη. τὸ μὲν οὖν ταῦτα δισχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει οὐδὲν ἔχοντι ἀνδρὶ· ὅτι μέντοι ἡ ταῦτ' ἔστιν ἡ τοιαῦτ' ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὔσα, τοῦτο καὶ πρέπει μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεύσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν — καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος — καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπάδειν ἔαυτῷ, διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἐνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἔαυτοῦ ψυχῆς ἄνδρα [114e] ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἴασε χαίρειν, ὡς ἀλλοτρίους τε ὅντας, καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίω ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ

St. 115α

[Φαίδων]: δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ ἐλευθερία καὶ ἀληθεία, οὕτω περιμένει τὴν εἰς Ἀιδου πορείαν ὡς πορευσόμενος ὅταν ἡ εἰμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὡ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὐθις ἐν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἡδη καλεῖ, φαίη ἀν ἀνήρ τραγικός, ἡ εἰμαρμένη, καὶ σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν. ταῦτα [115b] δὴ εἰπόντος αὐτοῦ ὁ Κρίτων, εἶεν, ἔφη, ὡ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἡ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις ἡ περὶ τῶν παίδων ἡ περὶ ἄλλου του, ὅτι ἄν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῦμεν; ἄπερ ἀεὶ λέγω, ἔφη, ὡ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἄττ' ἀν ποιῆτε, καν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελῆτε καὶ μὴ 'θέλητε ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδὲ ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν [115c] τῷ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε. ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον; ὅπως ἄν, ἔφη, βούλησθε, ἐάνπερ γε λάβητε με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. γελάσας δὲ ἄμα ἡσυχῆ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· οὐ πείθω, ὡ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἔγω είμι οὕτος Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἵτεαί με ἐκεῖνον εἶναι δύν [115d] ὄψεται ὀλίγον ὅστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ δὴ πῶς με θάπτῃ. ὅτι δὲ ἔγω πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς, ἐπειδὴν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιών εἰς μακάρων δή τινας εύδαιμονίας, ταῦτα μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἄμα μὲν ὑμᾶς, ἄμα δ' ἐμαυτόν. ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἡ ἦν οὕτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἡγγυᾶτο. οὕτος μὲν γὰρ ἡ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἡ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε ἐπειδὴν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχήσεσθαι ἀπιόντα, [115e] ἵνα Κρίτων ῥᾶσιν φέρῃ, καὶ μὴ ὄρῶν μου τὸ σῶμα ἡ καόμενον ἡ κατορυττόμενον ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγη ἐν τῇ ταφῇ ὡς ἡ προτίθεται Σωκράτη ἡ ἐκφέρει ἡ κατορύττει. εὖ γὰρ ἵσθι, ἡ δ' ὅς, ὡ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ

καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς.

St. 116α

[Φαίδων]: ἀλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τούμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως ὅπως ἂν σοι φίλου ἥ καὶ μάλιστα ἡγῆ νόμιμον εἶναι. ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἰκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἴπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς συμφορᾶς διεξιόντες ὅση ἡμῖν γεγονυῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὕσπερ πατρὸς στερηθέντες διάξειν ὄρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. ἐπειδὴ δὲ [116b] ἐλούσατο καὶ ἡνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία — δύο γὰρ αὐτῷ ὑεῖς σμικροὶ ἥσαν, εῖς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο ἐκεῖναι, ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθείς τε καὶ ἐπιστείλας ἄττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἥκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἡδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος καὶ οὐ πολλὰ ἄττα μετὰ ταῦτα διελέχθη, καὶ ἥκεν ὁ τῶν ἔνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' [116c] αὐτόν, ὡς Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαί γε σοῦ ὅπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶνται ἐπειδὴν αὐτοῖς παραγγείλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκάζοντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὅντα τῶν πώποτε δεύρῳ ἀφικομένων, καὶ δὴ καὶ νῦν εὗ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις, γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ ἐκείνοις. νῦν οὖν, οἶσθα γὰρ ἡ ήλθον ἀγγέλλων, [116d] χαῖρε τε καὶ πειρῶ ὡς ρᾶστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. καὶ ἄμα δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπήει. καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν, καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. καὶ ἄμα πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήει καὶ διελέγετο ἐνίστε καὶ ἦν ἄνδρῶν λῶστος, καὶ νῦν ὡς γενναίως με ἀποδακρύει. ἀλλ' ἄγε δή, ὡς Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος. καὶ [116e] ὁ Κρίτων, ἀλλ' οἷμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὡς Σώκρατες, ἔτι ἡλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅρεσιν καὶ οὕπω δεδυκέναι. καὶ ἄμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὄψει πίνοντας, ἐπειδὴν παραγγελθῆ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πιόντας εὖ μάλα, καὶ συγγενομένους γ' ἐνίους ὕν ἄν τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ.

St. 117α

[Φαίδων]: καὶ ὁ Σωκράτης, εἰκότως γε, ἔφη, ὡς Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις — οἵονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα ποιήσαντες — καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἴμαι κερδανεῖν ὄλιγον ὕστερον πιῶν ἄλλο γε ἥ γέλωτα ὄφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. ἀλλ' ἵθι, ἔφη, πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει. καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἐστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἥκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. ἴδων δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον, εἶεν, ἔφη, ὡς βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν; οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἥ πιόντα περιιέναι, ἔως ἂν σου βάρος ἐν [117b] τοῖς σκέλεσι γένηται, ἐπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. καὶ ἄμα ὠρεῖτε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. καὶ δὲς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὡς Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὕσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἥ οὕτως τοσοῦτον, ἔφη, ὡς Σώκρατες, τρίβομεν ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν. μανθάνω, [117c] ἥ δ' ὅς· ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρῆ, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εύτυχῃ γενέσθαι· ἢ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτη. καὶ ἄμα εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εύχερῶς καὶ εὐκόλως ἔξεπιεν. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἥσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἔχωρει τὰ δάκρυα, ὕστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλασον ἐμαυτόν — οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οἷου ἀνδρὸς ἐταίρου [117d] ἐστερημένος εἴην. ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἶός τ' ἥν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἔξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλάων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους. ἐκεῖνος δέ,

οῖα, ἔφη, ποιεῖτε, ὡς θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἔνεκα τὰς γυναικας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα [117e] πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε. καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἡσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύειν. ὁ δὲ περιελθών, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίνη ὑπτιος — οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος — καὶ ἅμα ἔφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη, κάπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο εἰ αἰσθάνοιτο,

St. 118a

[Φαίδων]: ὁ δ' οὐκ ἔφη. καὶ μετὰ τοῦτο αὐθις τὰς κυήμας· καὶ ἐπανιών οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πήγνυτο. καὶ αὐτὸς ἥπτετο καὶ εἴπεν ὅτι, ἐπειδὰν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἥδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἕτρον ψυχόμενα, καὶ ἐκκαλυψάμενος — ἔνεκεκάλυπτο γάρ — εἴπεν — ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο — ὡς Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὄφείλομεν ἀλεκτρυόνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλ' ὅρα εἴ τι ἄλλο λέγεις. ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἔκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ ὃς τὰ ὅμματα ἔστησεν· ίδων δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὄφθαλμούς. ἥδε ἡ τελευτή, ὡς Ἐχέκρατες, τοῦ ἐταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαίμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.